

PATVIRTINTA
Kupiškio rajono savivaldybės tarybos
2016 m. vasario 22 d. sprendimu Nr. TS-17

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2016 METŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAS

I SKYRIUS IVADAS

1. Bendra informacija

2016 metų Kupiškio rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas (toliau – Planas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu, Socialinių paslaugų planavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132, Socialinių paslaugų plano forma ir Socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104.

Plano paskirtis – nustatyti socialinių paslaugų teikimo mastą ir rūšis Kupiškio rajono savivaldybėje 2016 metais pagal gyventojų poreikius.

Plane nustatyti socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai atitinka:

– Valstybės ilgalaikės raidos strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187, pagrindinį tikslą „Sukurti aplinką plėtoti šalies materialinei ir dvasinei gerovei, kurią apibendrintai nusako žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika“, kryptį „Socialinės paramos plėtra ir skurdo bei socialinės atskirties įveikimas“ ir jos pagrindinius veiksmus „Įvykdyti socialinių paslaugų reformą, kuri apibrėžtų veiksmingesnius socialinių paslaugų organizavimo būdus, skatintų pačius paslaugų gavėjus ieškoti savipagalbos būdų, pertvarkytų paslaugų finansavimą, sukurtų bendrą socialinių paslaugų standartų, kokybės vertinimo ir kontrolės mechanizmą“, „Teikti prevencines ir reabilitacines socialines paslaugas socialinės atskirties grupėms, prievartą ir išnaudojimą patyrusiems, sergantiems priklausomybės ligomis, grįžusiems iš įkalinimo vietų ir kitiems asmenims“, „Geriau panaudoti nevyriausybinių organizacijų išteklius ir gebėjimus socialinei paramai tobulinti“;

– Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51, veiklos prioritetą „mažinti socialinę atskirtį“, uždavinius „gerinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę“ ir „stiprinti darbą su probleminėmis šeimomis, gerinti jų kokybę ir efektyvumą“ bei 2012–2016 m. Vyriausybės veiklos kryptis socialinės politikos bei šeimos politikos srityse;

– Kupiškio rajono plėtros iki 2020 m. strateginio plano, patvirtinto Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. TS-69 „Dėl Kupiškio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano patvirtinimo“, 1.2 tikslo „Užtikrinti aukštą sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, didinti saugumą rajone“ 1.2.1 uždavinį „Didinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų įvairovę bei gerinti jų kokybę modernizuojant šias paslaugas teikiančių įstaigų infrastruktūrą bei skatinant jų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą“ bei 1.2.2 uždavinį „Plėtoti visuomenės sveikatos, socialinės atskirties, antisocialinių reiškinių prevencines priemones“.

Identifikuojant Kupiškio rajono savivaldybės pagrindines socialines problemas, remtasi Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės skelbiamais duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus, Finansų ir biudžeto skyriaus kaupiamais duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus, Kupiškio socialinių paslaugų centro, Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnybos bei socialines paslaugas teikiančių įstaigų pateiktais duomenimis.

Šiame Plane vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

2. Socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai:

2.1. Užtikrinti nestacionarių socialinių paslaugų teikimą rajono gyventojams bei plėtoti nestacionarias socialines paslaugas kaip alternatyvą stacionarių socialinių paslaugų įstaigų paslaugoms.

2.2. Plėtoti socialines paslaugas socialinės rizikos asmenims ir šeimoms.

2.3. Užtikrinti socialinės globos paslaugų teikimą senyvo amžiaus asmenims ir neįgaliesiems.

2.4. Užtikrinti socialinės globos paslaugų teikimą be tėvų globos likusiems vaikams.

Socialinės paslaugos turėtų būti teikiamos taip, kad būtų užtikrinti būtiniausi asmens poreikiai, kad asmuo pats aktyviai spręstų susidariusias problemas. Pagrindinė socialinių paslaugų infrastruktūros plėtojimo kryptis yra socialinių paslaugų įvairovės ir jų kokybės gerinimas kartu su jau teikiamomis stacionariomis paslaugomis, investuojant į nestacionarių socialinių paslaugų, kurios yra pigesnės ir efektyvesnės, plėtrą. Socialinių paslaugų teikimas turi atitikti realius bendruomenės poreikius ir remtis turimais resursais.

3. Socialinių paslaugų plano rengėjai

Socialinių paslaugų planą rengė Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus, Finansų ir biudžeto skyriaus, Kupiškio socialinių paslaugų centro atsakingi specialistai:

Danuta Balkevičienė, Kupiškio socialinių paslaugų centro direktoriaus pavaduotoja socialiniams reikalams;

Laima Bartulienė, Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėja;

Vida Bukauskienė, Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vyresnioji buhalterė;

Kristina Daugytė-Graužlienė, Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vyriausioji socialinė darbuotoja;

Aleksandra Fartuškevičiūtė, Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vyresnioji specialistė;

Reda Totorienė, Savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyriaus vedėja.

II SKYRIUS BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Savivaldybės socialinės ekonominės ir demografinės situacijos įvertinimas

4.1. Vidutinis metinis gyventojų skaičius ir sudėtis

Eil. Nr.	Rodikliai	Gyventojų (šeimų) skaičius
1.	Gyventojų skaičius	18230 (2016-01-01) 18678 (2015-01-01)
	Iš jų:	-
1.1.	mieste	6579 (2016-01-01) 7760 (2015-01-01)
1.2.	kaime	11651 (2016-01-01) 10918 (2015-01-01)
2.	Iš bendro gyventojų skaičiaus:	-
2.1.	pensinio amžiaus gyventojai	4809 (2016-01-01) 4951 (2015-01-01)
2.2.	suaugę asmenys, turintys negalią	2953 (2016-01-01)
2.3.	vaikai	3093 (2015-01-01)
2.4.	neįgalūs vaikai	115 (2016-01-01)
2.5.	socialinės rizikos vaikai	301 (2016-01-01)
3.	socialinės rizikos šeimos	138 (2016-01-01)
4.	vaikai socialinės rizikos šeimose	301 (2016-01-01)

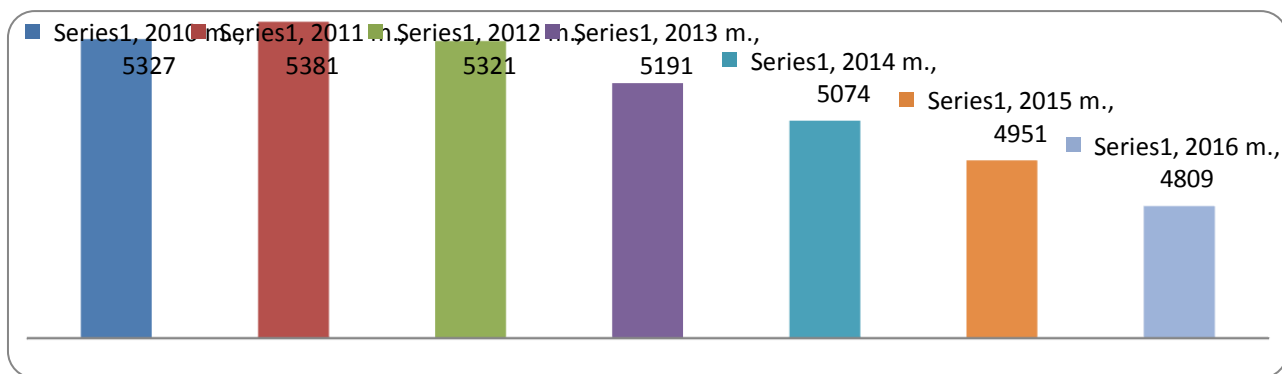
Statistikos departamento duomenys
Socialinės paramos skyriaus duomenys
Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus duomenys
Kupiškio socialinių paslaugų centro duomenys

4.2. Gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygojantys veiksniai

4.2.1. Visuomenės senėjimas. Pagrindinis gyventojų senėjimą lemiantis veiksnys – gimstamumo kitimas ir gyvenimo trukmės ilgėjimas. Gimstamumas tiesiogiai neveikia gyventojų amžiaus struktūros, tačiau nuo jo mažėjimo priklauso dabartiniu metu susiformavusi gyventojų

amžiaus struktūra bei tolimesnės jos raidos perspektyvos. Per praėjusius keletą metų pastebimas pensinio amžiaus gyventojų skaičiaus Kupiškio rajono savivaldybėje mažėjimas (1 diagrama), kuris tiesiogiai susijęs su gyventojų skaičiaus Kupiškio rajone mažėjimu. 2016 metų pradžioje Kupiškio rajono savivaldybėje gyveno 4809 pensinio amžiaus gyventojai, kurie sudarė 26,4 proc. visų Savivaldybės gyventojų, tačiau ši statistika nedaro įtakos socialinių paslaugų poreikio sumažėjimui. Savivaldybėje išlieka ta pati tendencija, kad visuomenėje daugėja senų žmonių, todėl sparčiai didėja poreikis socialinėms paslaugoms. Per 2015 metus ypatingai išaugo poreikis nestacionarioms socialinėms paslaugoms – pagalbai į namus, dienos socialinei globai asmens namuose. Kasmet vis reikalingesnė tampa ir ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa institucijoje. Vyresnio amžiaus žmonėms, netekusiems dalies savarankiškumo, reikia įvairesnių paslaugų – dienos, bendruomenės centruose.

1 diagrama. Pensinio amžiaus gyventojų skaičiaus kaita Kupiškio rajono savivaldybėje

Statistikos departamento duomenys (www.stat.gov.lt).

1 lentelė. Savivaldybės pagal demografinį senatvės koeficientą, 2011–2015 m.

Demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje (60 metų ir vyresnio amžiaus žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus)					
	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Panevėžio apskritis	178	184	149	153	157
Biržų r. sav.	204	213	176	180	185
Kupiškio r. sav.	197	206	169	173	177
Panevėžio m. sav.	170	173	138	142	146
Panevėžio r. sav.	153	162	130	134	140
Pasvalio r. sav.	167	173	140	146	152
Rokiškio r. sav.	212	219	184	187	189

Statistikos departamento duomenys (www.stat.gov.lt).

Visuomenės senėjimas didina integruotos globos ir slaugos paslaugų poreikį – reabilitacijos, medicinos, socialinių paslaugų, kadangi senyvo amžiaus asmenys, netekę savarankiškumo, negali savarankiškai atlikti daugelio kasdienio gyvenimo funkcijų.

Socialinių paslaugų poreikis didėja ir dėl šeimos struktūros kaitos – kelių kartų šeimų, gyvenančių kartu, mažėja ypač sparčiai. Kupiškio socialinių paslaugų centro ir Kupiškio rajono savivaldybės administracijos seniūnijų pateiktais duomenimis 2016 m. sausio 1 d. Kupiškio rajono savivaldybėje gyveno 285 pagyvenę vieniši asmenys. Dažnai pagyvenusius žmonių artimieji gyvena kituose miestuose, užsienyje, jie yra užimti darbo rinkoje, socialiniai ryšiai tarp artimųjų yra susilpnėję arba nutrūkę, menki kaimynystės ryšiai, stinga neformalių globėjų, todėl sulaukę vyresnio amžiaus ir netekę savarankiškumo pagyvenę žmonės pagalbos tikisi iš oficialių pagalbos institucijų.

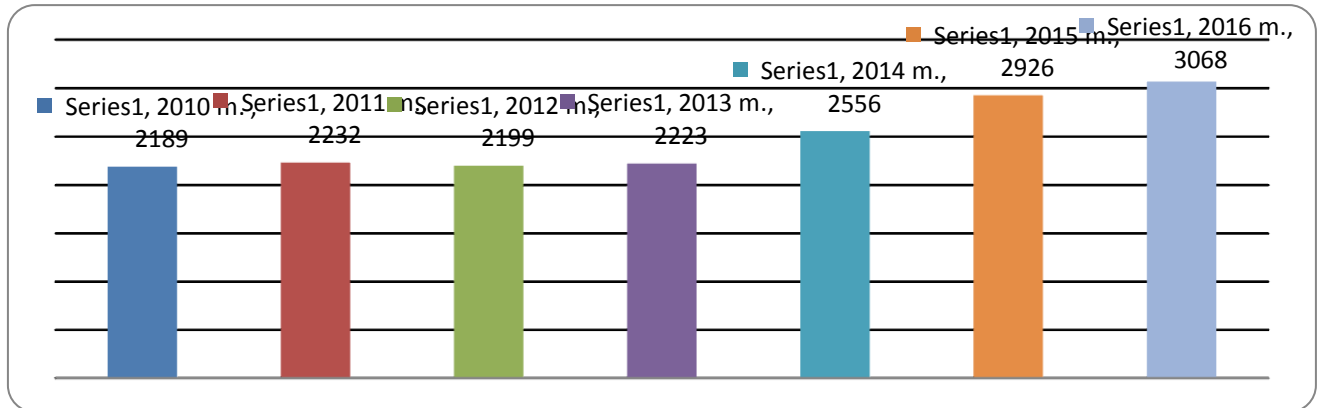
Planuojant ir organizuojant socialinių paslaugų teikimą Kupiškio rajone orientuojamasi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgyvendinamą valstybės socialinių paslaugų politiką. Svarbiausi uždaviniai ir toliau išlieka skurdo ir socialinės atskirties mažinimas.

Kasmet auga rajono gyventojų socialinių paslaugų poreikis. Socialinės paslaugos teikiamos kiekvienam asmeniui, kuriam nustatytas socialinių paslaugų poreikis, nepriklausomai nuo socialinės padėties, pajamų, ar asmuo turi vaikų ir pan. Bendrosios socialinės paslaugos bei socialinė priežiūra teikiama nemokamai, jei asmens (šeimos) pajamos (vidutinės šeimos pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui) neviršija 2 valstybės remiamų pajamų dydžio (šiuo metu valstybės remiamų pajamų dydis yra 102 Eur).

Įvertinus bendrųjų socialinės ekonominės ir demografinės padėties rodiklių kaitos dinamiką, galima apžvelgti šiandienos aktualijas, kurios sudaro prielaidas vertinti ir numatyti socialinių paslaugų teikimo kryptis.

4.2.2. Negalia apriboja asmens savarankiškumą, todėl reikalingos socialinės paslaugos, ypač bendruomenės lygmeniu, kurios padėtų ugdyti neįgaliųjų, jų šeimos narių gebėjimus, užtikrintų jų užimtumą, bendravimą, suteiktų galimybes gyventi bendruomenėje. Neįgaliesiems reikalingos įvairios bendrosios ir specialiosios socialinės paslaugos. Negalia sąlygoja poreikį pagalbos į namus, socialinės globos, transporto organizavimo, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymo neįgaliųjų poreikiams ir kitoms paslaugoms. Kupiškio rajono savivaldybėje 2016 m. sausio 1 d. duomenimis gyveno 3068 neįgalūs asmenys, iš jų 115 vaikų (2 diagrama). Jau keletą metų pastebima, kad neįgaliųjų skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje vis didėja, o tai daro įtaką vis didėjančiam bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų poreikiui. Nuo 2011 m. neįgaliųjų skaičius Savivaldybėje išaugo daugiau negu 30 procentų.

2 diagrama. Neįgaliųjų skaičiaus kaita Kupiškio rajono savivaldybėje

Statistikos departamento duomenys (www.stat.gov.lt)

Socialinės paramos skyriaus duomenys

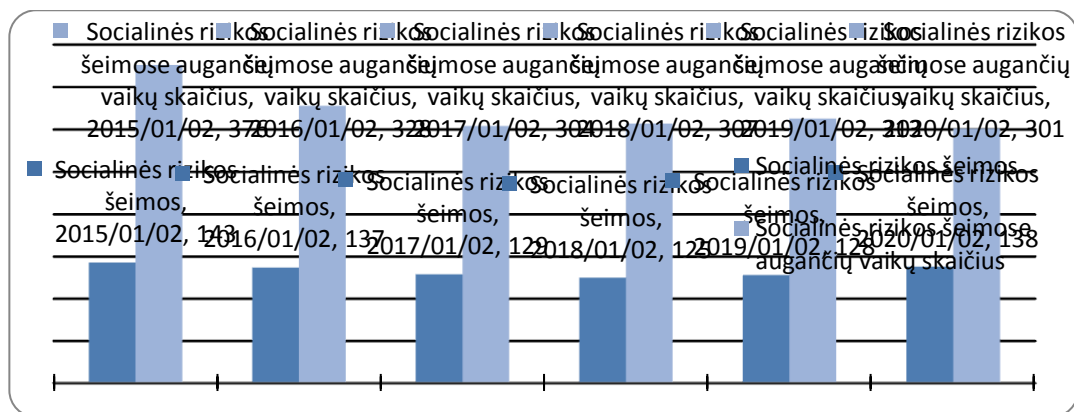
2 lentelė. Aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis ir būsto pritaikymas Kupiškio rajone 2010-2015 m.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aprūpinimas techninėmis pagalbos priemonėmis	459	465	410	305	399	307
Būsto ir aplinkos pritaikymas	5	3	4	1	1	3

Socialinės paramos skyriaus duomenys

4.2.3. Socialinių įgūdžių stoka ar nebuvimas. Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, socialinių įgūdžių tinkamai prižiūrėti ir ugdyti vaikus stoka sąlygoja bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros (socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo) paslaugų reikalingumą. Vaikai, išeinantys iš vaikų globos namų, suėjus pilnametystei, stokoja socialinių įgūdžių gyventi ir tvarkytis savarankiškai.

3 diagrama. Socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius

Kupiškio socialinių paslaugų centro duomenys

3 lentelė. Socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius pagal teritorijas

Eil. Nr.	Teritorija	Socialinės rizikos šeimos			Vaikai, augantys socialinės rizikos šeimose		
		2014-01-01	2015-01-01	2016-01-01	2014-01-01	2015-01-01	2016-01-01
1.	Kupiškio miestas	27	24	38	57	55	78
2.	Kupiškio seniūnija	16	21	15	28	42	32
3.	Skapiškio seniūnija	16	17	16	51	51	45
4.	Subačiaus seniūnija	15	12	14	35	24	22
5.	Šimonių seniūnija	18	19	23	47	42	48
6.	Alizavos seniūnija	14	16	15	43	50	43
7.	Noriūnų seniūnija	19	19	17	46	49	33
	Iš viso:	125	128	138	307	313	301

Socialinės paramos skyriaus duomenys

Kupiškio socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai, dirbantys su socialinės rizikos šeimomis ir vaikais, per 2015 m. 157 socialinės rizikos šeimoms ir 316 šiose šeimose augančių vaikų teikė bendrąsias socialines paslaugas (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne, transporto organizavimo, sociokultūrinės ir kt.), specialiąsias socialines paslaugas (socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas asmens namuose). Susidarius krizinei situacijai šeimoje, buvo teikiamos laikino apnakvindinimo, intensyvios krizių įveikimo pagalbos, psichosocialinės pagalbos, apgyvendinimo Krizių centre paslaugos.

Socialiniai darbuotojai, teikdami įvairias paslaugas, siekia skatinti ir atkurti šeimų savarankiškumą atliekant įvairias asmeniniame ir visuomeniniame gyvenime reikalingas funkcijas (pagalba tvarkant pinigų apskaitą, mokant mokesčius, prižiūrint ir auklėjant vaikus). Šeimos yra informuojamos socialinės paramos, gydymo nuo priklausomybės ligų klausimais. Tarpininkaujama šeimai tvarkant reikalingus dokumentus (piniginei socialinei paramai, išmokoms vaikams, mokinių socialinei paramai, socialiniam būstui, nemokamai teisinei pagalbai gauti ir kt.) ir bendraujant su sveikatos priežiūros įstaigomis. Teikiant socialines paslaugas šeimai, pagalbos procese didelis dėmesys skiriamas glaudžiam bendradarbiavimui su Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir Vaiko teisių apsaugos skyrių specialistais, švietimo sistemos darbuotojais, teisėsaugos pareigūnais, sveikatos priežiūros specialistais ir kt. specialistais pagal situaciją. Socialinis darbuotojas padeda šeimai suvokti jos socialinių problemų kilmės priežastis, motyvuoja ieškoti problemų sprendimo būdų, įgalina prisiimti atsakomybę, moko tėvystės, socialinių, buitinių įgūdžių, organizuojami užsiėmimai grupėse, teikiamos individualios psichologo konsultacijos.

Dažnai socialinės rizikos šeimose pasitaikančios problemos – socialinių įgūdžių stoka, girtavimas, negebėjimas spręsti tarpasmeninių santykių. Socialinės rizikos šeimose, kuriose dažnai girtaujama, nuolat kyla konfliktai, moterys ir vaikai neretai patiria smurtą. Socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams 2015 m. buvo vykdoma prevencinė veikla, siekiant šeimą motyvuoti pokyčiams, ją įgalinti pačią spręsti iškilusias socialines problemas ir sumažinant riziką, įtraukti šeimą į socialinės rizikos šeimų apskaitą.

2016 m. sausio 1 d. Kupiškio rajono savivaldybėje buvo 138 socialinės rizikos šeimos ir 301 vaikas, augantis tokiose šeimose. Per 2015 m. į socialinės rizikos šeimų apskaitą įrašytos 27 šeimos dėl šių priežasčių: girtavimo (13), socialinių įgūdžių stokos (12), dėl psichologinės, fizinės ar seksualinės prievartos prieš vaikus (2), dėl to, kad teismo sprendimu tėvams laikinai apribota tėvų valdžia ir vaikui nustatyta nuolatinė globa (2) ar kt. priežasčių. 20 šeimų paslaugų teikimas buvo nutrauktas dėl šių priežasčių: išnyko priežastys, dėl kurių buvo reikalingos socialinės paslaugos (7), šeimoje neliko nepilnamečių vaikų (vaikas tapo pilnamečiu, emancipuotas arba sudarė santuoką, mirė, neterminuotai apribota tėvų valdžia ir vaikui nustatyta nuolatinė globa) (5), šeima išvyko gyventi į kitą savivaldybę ir šeimos byla perduota tos savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyriui (7), mirė abu tėvai arba vienas iš tėvų ir vaikui nustatyta globa (1).

4.2.4. Piktnaudžiavimas narkotinėmis, psichotropinėmis medžiagomis, alkoholiu, priklausomybė nuo narkotinių, psichotropinių medžiagų, alkoholio sąlygoja bendrųjų socialinių paslaugų (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, atstovavimo) bei specialiųjų (socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, intensyvios krizių įveikimo pagalbos, laikino apgyvendinimo) paslaugų poreikį.

Kupiškio rajono savivaldybės administracija 2015 metais buvo sudariusi paslaugų teikimo sutartis su Kauno apskrities priklausomybės ligų centru ir Panevėžio priklausomybės ligų centru. Savivaldybė apmokėjo gydymosi nuo priklausomybės ligų išlaidas asmenims, kurie kreipėsi pagalbos. Šios paslaugos Kupiškio rajone teikiamos nuo 2014 m. Per 2015 m. 38 žmonės kreipėsi dėl finansinės pagalbos gydymuisi nuo priklausomybės alkoholiui. Visiems asmenims buvo užtikrinta galimybė pasinaudoti priklausomybės ligų centrų teikiamomis paslaugomis, tačiau šiomis paslaugomis pasinaudojo 33 asmenys. Vienam asmeniui buvo taikytas anoniminis ambulatorinis išblaivinimas esant nedidelėms ir vidutinio laipsnio indikacijoms alkoholiui ar kitoms psichoaktyvioms medžiagoms, 29 asmenims taikyta antialkoholinė terapija ilgai veikiančiais vaistais „Torpedo“ iki 12 mėn. ir 3 asmenims taikyta antialkoholinė terapija ilgai veikiančiais vaistais „Torpedo“ iki 6 mėn.

4.2.5. Psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta, smurtas. Šie veiksniai sąlygoja bendrųjų socialinių paslaugų (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, bendravimo) ir specialiųjų (laikino apnakvindinimo, intensyvios krizių įveikimo pagalbos, trumpalaikės socialinės globos, psichosocialinės pagalbos, apgyvendinimo Krizių centre) poreikį. Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kupiškio rajono policijos komisariato duomenimis per 2014 m. buvo užregistruoti 308 iškvietai dėl smurto artimoje aplinkoje, o 2015 m. per tą patį laikotarpį buvo užregistruoti 342 iškvietai, o tai 11 proc. daugiau, negu buvo 2014 m. Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kupiškio rajono policijos komisariato 2015 m. veiklos ataskaitoje nurodoma, kad 2014 m. dėl smurto artimoje aplinkoje buvo pradėti 95, o 2015 m. – 108 ikiteisminiai tyrimai. Ataskaitoje nurodyta, kad 2015 m. dėl smurto artimoje aplinkoje buvo atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą 154 atvejais iš 342 registruotų iškvietai, o 2014 m. – 145 atvejais iš 308 iškvietai. Veiklos ataskaitoje nurodoma, kad dažniausiai smurto aukos atsisako pateikti kaltinimus savo skriaudėjui arba juos atsiima, todėl smurtautojas išvengia tiesioginės bausmės.

4.2.6. Polinkis įsitraukti į nusikalstamą veiklą sąlygoja bendrųjų socialinių paslaugų (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, atstovavimo, maitinimo organizavimo) socialinių paslaugų poreikį. Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kupiškio rajono policijos komisariato duomenimis 2014 m. buvo užregistruotos 575 nusikalstamos veikos ir teisės pažeidimai. 2015 m. registruotos 425 nusikalstamos veikos, o tai yra 26 proc. mažiau negu 2014 m. tuo pačiu laikotarpiu. Per 2015 m. buvo ištirta 12 nusikalstamų veikų, padarytų nepilnamečių asmenų, o 2014 m. nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius buvo didesnis, todėl ir ištirta net 31 atvejis, kai įvairius teisės pažeidimus atliko nepilnamečiai asmenys. 2014 m. Kupiškio rajone pradėjo veiklą bendruomenės policijos pareigūnai, kurie bendruomenėse rengė pasitarimus įvairiais klausimais, tarp jų ir saugios kaimynystės grupių kūrimo ir veikimo. Kasmet vis daugėja saugios

kaimynystės grupių. 2013 m. Kupiškio rajone veikė 11, 2014 m. – 17, o per 2015 m. įsikūrė dar 5 ir 2016 m. sausio 1 d. Kupiškio rajono savivaldybėje veikė 22 saugios kaimynystės grupės, kurios prisideda prie nusikalstamų veikų prevencijos.

4.2.7. Valkatavimas, elgetavimas, skurdas, benamystė sąlygoja šiai tikslinei grupei būtinų bendrųjų socialinių paslaugų (informavimo, konsultavimo, maitinimo organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne) bei specialiųjų socialinių paslaugų poreikį laikino gyvenimo namuose/nakvynės namuose. 2013 m. Kupiškio rajone buvo užregistruota 12 landynių, o 2014 m. šis skaičius dar išaugo, kadangi buvo užregistruota 13 landynių, vietų, kuriose renkasi asocialiai gyvenantys asmenys, kurie neturi laikinosios gyvenamosios vietos. Per 2015 m. buvo surašyti 9 administracinės teisės pažeidimų protokolai pagal LR ATPK 182 str. dėl landynių laikymo. Landynėse dažnai girtaujama, suaugę socialinės rizikos asmenys konfliktuoja tarpusavyje, kelia triukšmą ir kitaip trikdo kitų asmenų gyvenimą.

Rajone aktualios suaugusių **socialinės rizikos asmenų** problemos. Šiems asmenims socialinės integracijos ir socialinės reabilitacijos programas vykdo Panevėžio apygardos probacijos tarnybos Probacijos skyrius. Asmenims, vartojantiems alkoholį, narkotines, psichotropines ir kitas medžiagas, itin reikalingos nakvynės namų, psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigų paslaugos, psichosocialinė pagalba. Kupiškio rajono savivaldybėje nėra socialinių paslaugų įstaigos, galinčios teikti ne tik šioms tikslinėms grupėms būtinas laikino prieglobsčio suteikimo, maitinimo, bet ir reintegracijai būtiną informavimo ir konsultavimo, psichologinės pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo, socialinės reabilitacijos, darbo terapijos, užimtumo ir kitų paslaugų. Toks socialinių paslaugų stygius neleidžia rajone gyvenantiems socialinės rizikos asmenims pasirūpinti savimi, reabilituotis ir bandyti integruotis į visuomenę.

Šiuo metu suaugusiems neįgaliesiems ar senyvo amžiaus socialinės rizikos asmenims, pvz., turintiems priklausomybių nuo alkoholio, ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos taip pat teikiamos ir globos įstaigose, skirtose senyvo amžiaus ar neįgaliesiems asmenims. Kadangi šiose įstaigose dažnai nėra galimybės šiems asmenims suteikti specifinės psichologinės bei socialinės reabilitacijos paslaugas, šie klientai negauna reikiamos pagalbos ir, pažeidinėdami vidaus tvarkos taisykles, sukelia nemažai problemų globojančioms įstaigoms.

Socialinės globos paslaugas **be tėvų globos likusiems vaikams** teikia Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai, Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna, Liolės Anikevičienės šeimyna. 2015 m. 3 Kupiškio rajono vaikai, netekę tėvų globos, gyveno Panevėžio Algimanto Bandzos kūdikių ir vaikų globos namuose, 1 vaikas su negalia – Ventos socialinės globos namuose. 49 vaikams per 2015 m. buvo nustatyta globa (rūpyba) šeimoje.

Rajone **suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims** teikiamos bendrosios (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo organizavimo, transporto organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo, sociokultūrinės paslaugos) ir specialiosios (pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos, dienos socialinės globos, trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos) paslaugos. Paslaugas teikia šios Kupiškio rajono savivaldybėje veikiančios įstaigos: Kupiškio socialinių paslaugų centras, Kupiškio socialinės globos namai, Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija, Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Kupiškio rajono skyrius, Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Guboj“ Kupiškio skyrius.

4.3. Kiti rodikliai

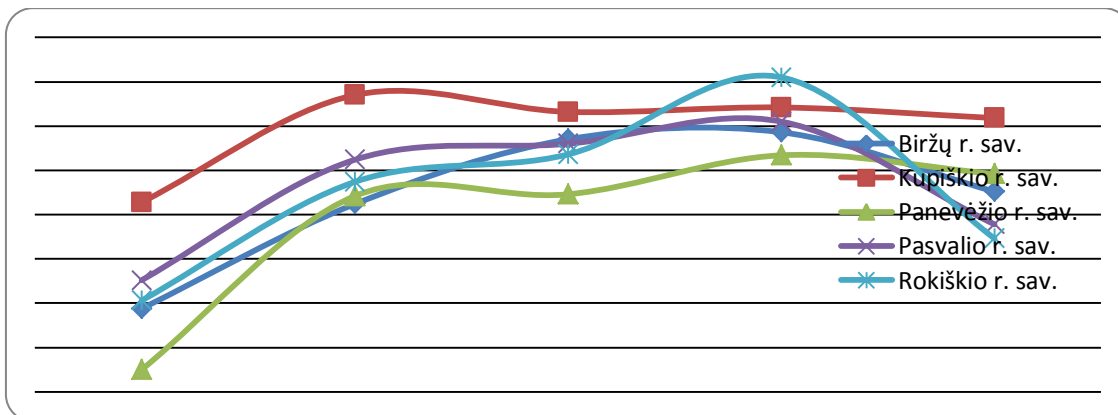
4.3.1. Migracija. Analizuojant gyventojų migraciją, remiamasi Statistikos departamento duomenimis, kurie fiksuoja tik registruotos migracijos duomenis. Registruotos migracijos duomenys skiriasi nuo realaus gyventojų judėjimo. Ekspertų vertinimais, reali migracija gali 3 kartus viršyti fiksuojamą migraciją, todėl statistikos pateikiamus duomenis rekomenduojama padidinti 3 kartus. Daugiausia emigruoja jauni darbingo amžiaus žmonės. Paskutinį penkmetį rajono gyventojų migracijos saldo išliko neigiamas (3 lentelė).

4 lentelė. Kupiškio rajono savivaldybės gyventojų tarptautinė migracija

	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Atvyko	81	107	96	79	116
Išvyko	267	172	180	158	207
Neto migracija	-186	-65	-84	-79	-91

Statistikos departamento duomenys (www.stat.gov.lt)

4 diagrama. Neto migracijos kaita Panevėžio apskrityje.

Statistikos departamento duomenys (www.stat.gov.lt)

Didžiausias migracijos neto per pastaruosius praėjusius 5 metus Panevėžio apskrityje buvo pastebimas 2010 m. Visuose rajonuose 2010 metais oficialios migracijos mastas buvo didžiausias, manoma, tai lėmė Lietuvoje tuo metu susiklosčiusi nepalanki ekonominė padėtis, didelis nedarbo lygis. Per 2011 m. ir 2012 m. migracijos neto pamažu mažėjo visuose Panevėžio apskrities rajonuose. 2013 metais, palyginti su 2012 m., migracijos neto Kupiškio rajone mažai pakito. 2012 m. oficialiai išvykusiųjų asmenų buvo 747, o atvykusiųjų – 502, atitinkamai 2013 m. išvyko 726 asmenys, o atvyko – 519. 2013 m. migracijos neto Kupiškio rajone ir Panevėžio rajone buvo lygus – 207, tai buvo mažiausias migracijos neto iš visos Panevėžio apskrities. 2014 m. migracijos neto Kupiškio rajone dar sumažėjo, per pastaruosius 5 metus pastebima migracijos mažėjimo tendencija, tačiau, Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014 m. vidutiniškai per parą iš Lietuvos emigravo 100 asmenų, o imigravo 67 asmenys.

4.3.2. Nedarbo lygis

Nedarbas – viena pagrindinių emigracijos priežasčių. Augant nedarbui, paprastai auga ir emigracijos mastas. Tuomet, kaip jau buvo minėta, auga socialinių paslaugų poreikis vyresnio amžiaus rajono gyventojams. 2014 m., lyginant su 2013 m., nedarbas Kupiškio rajone sumažėjo. Kupiškio rajone 2012 metais darbo biržoje registravosi 1785 bedarbiai, o 2014 metais – 1674 asmenys, 2015 metais – 1798 asmenys (5 lentelė).

5 lentelė. Bedarbių skaičius

Rodiklis	2013 m.		2014 m.		2015 m.	
	Skaičius	Proc.	Skaičius	Proc.	Skaičius	Proc.
1. Kreipėsi bedarbių, iš jų	1785	100,0	1674	100,0	1798	100,0
1.1. moterų	695	38,9	653	39,0	673	37,4
1.2. kaimo bedarbių	1036	58,0	997	59,6	1072	59,6
1.3. jaunimo (iki 25 m.)	448	25,1	422	25,2	442	24,6
1.4. vyresnių nei 50 m.	373	20,9	359	21,4	472	26,3
1.5. neįgaliųjų	94	5,3	89	5,3	89	4,9
1.6. nekvalifikuotų	547	30,6	561	33,5	593	33,0
2. Bedarbių amžiaus vidurkis (metai)	36,3		36,7		37,5	
2.1. vyrų	36,8		36,5		36,7	
2.2. moterų	36,1		36,8		38,8	
3. Vidutinis metinis bedarbių santykis su darbingo amžiaus rajono gyventojais (proc.)		15,3		14,1		12,7

3.1. moterų		14,2		13,3		12,2
3.2. vyrų		16,3		14,8		13,2
3.3. jaunimo		8,5		7,2		6,2
3.4. kaimo bedarbių		16,9		15,7		14,2
4. Ilgalaikiai bedarbiai (vidutinis mėnesio skaičius)	803	45,8	718	45,0	545	38,4
5. Įdarbinti asmenys, iš jų	1163	100,0	1128	100,0	1267	100,0
5.1. moterys	421	36,2	429	38,0	505	39,9
5.2. kaimo bedarbiai	626	53,8	613	54,3	678	53,5
5.3. jaunimas	166	14,3	169	15,0	213	16,8
5.4. vyresni nei 50 m.	208	17,9	174	15,4	265	20,9
5.5. neįgalieji	54	4,6	29	2,6	51	4,0
5.6. nekvalifikuoti	230	19,8	233	20,7	287	22,7

Panevėžio teritorinės darbo biržos Kupiškio skyriaus pateikta informacija

Moterys tarp besikreipiančiųjų į darbo biržą sudaro vidutiniškai 37 proc. bedarbių. Daugiau negu pusė visų 2015 m. besikreipusių asmenų, tai yra 60 proc., gyvena kaimo vietovėse. Kaimuose gyvenančių bedarbių skaičius kasmet vis didėja. Didžioji jų dalis negali konkuruoti darbo rinkoje, neaktyvūs darbo paieškoje. Bedarbių amžiaus vidurkis – 37–38 metai, kas ketvirtas registruotas bedarbis vyresnis kaip 50 metų, tačiau 2015 m. vyresnių kaip 50 metų asmenų buvo įdarbinta daugiau negu jaunų žmonių, kaip ir 2014 m. Tarp ieškančių darbo asmenų 2015 m. buvo ketvirtadalis jaunimo, kaip ir 2014 m. tuo pačiu laikotarpiu. Apie 5 proc. bedarbių turi negalią ir ši tendencija nesikeičia jau keleri metai. Ilgalaikiai bedarbiai sudarė apie 38,4 proc. visų ieškančiųjų darbo, 2014 m. tuo pačiu laikotarpiu ilgalaikiai bedarbiai sudarė 45,8 proc. visų bedarbių. Pastebima ilgalaikių bedarbių mažėjimo tendencija. Kas trečias darbo ieškantis asmuo neturėjo profesinio pasirengimo, tačiau dėl amžiaus, teritorinio nemobilumo, asmeninių savybių ar kitų priežasčių į profesinio mokymo programą įsigyti paklausią darbo rinkoje profesiją, padidinančią įsidarbinimo galimybes, nesikreipia dalis nekvalifikuotų bedarbių.

Kupiškyje 2015 m. rugsėjo 11 d. buvo atidarytas Panevėžio teritorinės darbo biržos Jaunimo darbo centro skyriaus padalinys. Tai jau 30-asis Jaunimo darbo centras šalyje ir trečiasis Panevėžio teritorinėje darbo biržoje.

Jaunimo darbo centro tikslas – padėti jaunimui integruotis į darbo rinką, ugdyti gebėjimus joje konkuruoti, motyvuoti mokymuisi visą gyvenimą ir padėti prisitaikyti prie pokyčių. Paslaugos šiame centre teikiamos jaunimui iki 29 metų, kurie pradeda darbinę veiklą, „iškritę“ iš švietimo ir darbo rinkos sistemų, nori įgyti profesiją, keisti ar kelti kvalifikaciją, taip pat

moksleiviams, studentams, jaunimo organizacijoms, darbdaviams ir kitiems socialiniams partneriams. Asmenims nebūtina registracija darbo biržoje, informacija jiems teikiama ir konsultuojama individualiai, grupėmis, tiesiogiai ar nuotoliniu būdu. Atsižvelgiant į asmeninius poreikius informuojama ir konsultuojama visais darbo rinkos bei karjeros planavimo klausimais (situacija darbo rinkoje, įsidarbinimo galimybės, profesijos įgijimo galimybės, pasirengimas darbo pokalbiui, savanorystė ir kt.).

Jaunimo darbo centre organizuojami informaciniai ir mokomieji užsiėmimai darbo paieškos dokumentų rengimo, darbo teisės, savanorystės, verslo pagrindų, profesinio apsisprendimo, darbo paieškos ES šalyse ir kitomis temomis. Atviro informavimo zonoje jaunuoliai darbo ir informacijos paieškai gali naudotis kompiuteriu bei nemokamu bevieliu interneto ryšiu, informaciniais leidiniais, taip pat pasirengti bei nemokamai atsispausdinti gyvenimo aprašymą ir motyvacijos laišką.

Per 2015 metus Jaunimo darbo centre buvo suteiktos 338 konsultacijos (individualiai, telefonu bei elektroniniu paštu). Daugiausiai teirautasi apie laisvas darbo vietas, registraciją darbo biržoje, teikiamas paslaugas, profesinį mokymą, savanorystės galimybes. Taip pat konsultuota apie CV ir motyvacinio laiško rengimą, organizuojamus renginius. Individualiai buvo mokoma ieškoti informacijos internete, naudotis darbo biržos e-paslaugomis, sėkmingai pasiruošti darbo pokalbiui.

Nuo Jaunimo darbo centro veiklos pradžios buvo organizuoti: 25 pirmojo informavimo užsiėmimai darbo biržoje registruotiems jaunuoliams ir kitiems darbo ieškantiems asmenims, dalyvavo 125 asmenys. Dalyviai sužinojo apie darbo biržos teikiamas paslaugas, bedarbio teises ir pareigas, situaciją darbo rinkoje, paklausias profesijas, mokymosi ir savanorystės galimybes; 2 motyvaciniai ir karjeros planavimo renginiai darbo biržoje registruotam jaunimui, dalyvavo 22 asmenys; 1 karjeros planavimo renginys moksleiviams, dalyvavo 10 mokinių; 11 praktinių užsiėmimų darbo paieškos dokumentų rengimo, pasiruošimo darbo pokalbiui, darbo paieškos internete temomis, 113 dalyvių; 1 verslumo skatinimo užsiėmimas, kuriame dalyvavo 12 asmenų; 5 informaciniai socialinių partnerių renginiai, 50 dalyvių (Valstybinė darbo inspekcija, Lietuvos kariuomenė, EURES biuras, Kupiškio technologijos ir verslo mokykla).

5 . Esamos socialinių paslaugų infrastruktūros Savivaldybėje analizė 2015-12-31

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų (gavėjų) skaičius iš viso	iš jų finansuojamų Savivaldybės
1.	Socialinės globos namai	Kupiškio socialinės globos namai (Ilgalaikė ir trumpalaikė socialinė globa)	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir	135 (16)	2

		Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai <i>(Ilgalaikė ir trumpalaikė vaikų, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), socialinė globa)</i>	darbo ministerijai Kupiškio rajono savivaldybei	30 (30)	30
		Kupiškio socialinių paslaugų centras <i>(Senyvo amžiaus asmenų ir suaugusių asmenų su fizine negalia socialinė globa)</i>	Kupiškio rajono savivaldybei	30 (30)	30
2.	Šeimynos	Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna <i>(ilgalaikė ir trumpalaikė vaikų, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), socialinė globa)</i>		12 (3)	12 (dalinis)
		Liolės Anikevičienės šeimyna <i>(ilgalaikė ir trumpalaikė vaikų, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), socialinė globa)</i>		12 (6)	12 (dalinis)
3.	Laikino gyvenimo namai	-	-	-	-
4.	Dienos socialinės globos centrai	-	-	-	-
5.	Savarankiško gyvenimo namai	-	-	-	-
6.	Socialinės priežiūros centrai	VšĮ Kupiškio vaikų dienos centras <i>(Socialinės rizikos šeimų vaikams, daugiavaikių šeimų vaikams)</i> Kupiškio miestas Adomynės padalinys Noriūnų padalinys Subačiaus padalinys	Nevyriausybinei organizacijai „Gelbėkit vaikus“	60 iš jų: 15 15 15 15	(dalinis finansavimas) 15 15 15 15
7.	Bendruomeninės įstaigos		-	-	-
8.	Kitos	Kupiškio socialinių	Kupiškio rajono	Per 2015	

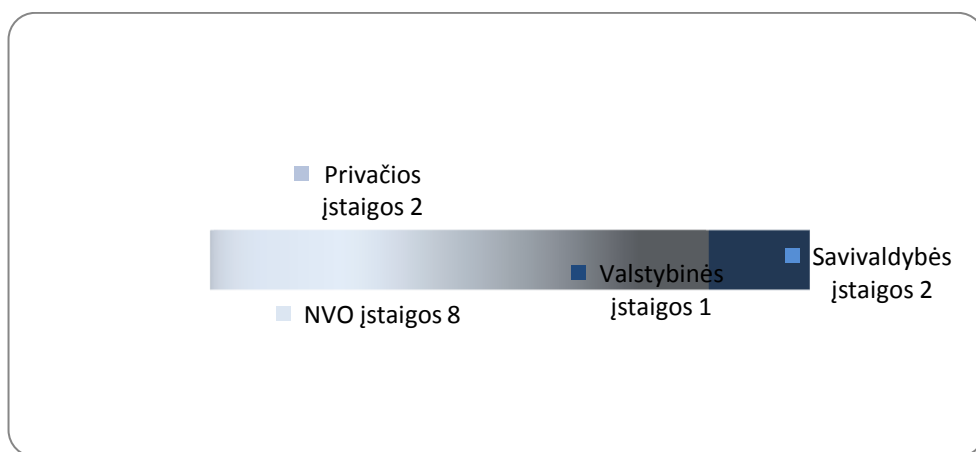
	socialinių paslaugų įstaigos (pagalbos į namus tarnyba, socialinių paslaugų centras ir kt.)	paslaugų centras (teikia bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas)	savivaldybei	metus suteiktos 136047 paslaugos (10188 paslaugų gavėjams)	
		Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija	NVO	Per 2015 metus 275 asmenims suteiktos 3248 paslaugos	dalinis finansavimas
		Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga	NVO	Per 2015 metus 254 asmenims suteikta 8611 paslaugų	-
		VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklių centro Kupiškio skyrius	NVO	Per 2015 metus 40 asmenų suteikta 613 paslaugų	-
		VšĮ Panevėžio kurčiųjų reabilitacijos centras	NVO	Per 2015 metus 17 asmenų suteikta 313 paslaugų	-
		Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Gubojė“ Kupiškio skyrius	NVO	Per 2015 metus 22 asmenims suteiktos 1227 paslaugos	-
		VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba	NVO	Per 2015 metus 34 asmenims suteiktos 1365 paslaugos	-

Socialinės paramos skyriaus duomenys

5.1. Socialinių paslaugų infrastruktūros išsidėstymas ir socialinių paslaugų teikimo Savivaldybėje (seniūnijose) pakankamumo lygis

Kupiškio rajone socialinių paslaugų teikėjai yra socialinės paskirties įstaigos, rajono gyventojams teikiančios bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas ir nevyriausybinės organizacijos, rajono gyventojams teikiančios įvairias bendrąsias paslaugas. Visi šie socialinių paslaugų organizatoriai ir teikėjai Socialinių paslaugų įstatyme yra įvardijami kaip socialinių paslaugų įstaigos.

5 diagrama. Socialinių paslaugų teikėjai Kupiškio rajone

Socialinės paramos skyriaus duomenys

Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje socialines paslaugas įvairioms klientų grupėms teikia socialinių paslaugų įstaigos (Kupiškio socialinės globos namai, Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai, Kupiškio socialinių paslaugų centras, Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna, Liolės Anikevičienės šeimyna), viešosios įstaigos (VŠĮ Kupiškio vaikų dienos centras, VŠĮ Panevėžio kurčiųjų reabilitacijos centras, VŠĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba, VŠĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklujų centro Kupiškio skyrius), nevyriausybinės organizacijos (Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija, Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga, Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Guboją“ Kupiškio skyrius, Panevėžio vyskupijos Kupiškio dekanato „Caritas“).

6 lentelė. Socialinių paslaugų teikėjai Kupiškio mieste ir seniūnijose pasiskirstę taip:

Socialinių paslaugų teikimo teritorija	Socialinės paskirties įstaigos ir nevyriausybinių organizacijų pavadinimas
--	--

Kupiškio miestas	Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų padalinys VšĮ Kupiškio vaikų dienos centras Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centro Kupiškio skyrius VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba VšĮ Panevėžio kurčiųjų reabilitacijos centras Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Gubojė“ Kupiškio skyrius Panevėžio vyskupijos Kupiškio dekanato „Caritas“
Alizavos seniūnija	–
Noriūnų seniūnija	VšĮ Kupiškio vaikų dienos centro padalinys Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna
Kupiškio seniūnija	Kupiškio socialinės globos namai Kupiškio socialinių paslaugų centro padalinys Krizių centras Liolės Anikevičienės šeimyna Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai
Skapiškio seniūnija	Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų socialinių paslaugų padalinys
Subačiaus seniūnija	VšĮ Kupiškio vaikų dienos centro padalinys Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinys
Šimonių seniūnija	Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų socialinių paslaugų padalinys VšĮ Kupiškio vaikų dienos centro padalinys

Socialinės paramos skyriaus duomenys

Socialinių paslaugų teikėjai rajone išsidėstę netolygiai. Dauguma socialinių paslaugų teikėjų susitelkę Kupiškio mieste (Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų ir specialiųjų paslaugų padalinys, Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija, Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga, Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Gubojė“ Kupiškio skyrius, VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba, VšĮ Panevėžio kurčiųjų reabilitacijos centras, VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centro Kupiškio skyrius, VšĮ Kupiškio vaikų dienos centras, Panevėžio vyskupijos Kupiškio dekanato „Caritas“). Seniūnijose įsikūrę VšĮ Kupiškio vaikų dienos centro padaliniai, Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų socialinių paslaugų padaliniai, Kupiškio socialinių paslaugų centro Krizių centro padalinys, socialinių paslaugų įstaigos neįgaliems asmenims, stacionarios įstaigos vaikams, likusiems be tėvų globos. Kupiškio socialinių paslaugų centro

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis	1000 gyven-tojų tenka vietų	Iš jų finansuoja Savivaldybė
		Įvertintas	Nepaten-kintas		
1	2	3	4	5	6
1.	Ilgalaikė socialinė globa				

	Kupiškio socialinių paslaugų centre	30	5		30
	Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose	5	-		5
	Aldonos ir Antano Jatužių šeimynoje	5	-		5
	Liolės Anikevičienės šeimynoje	7	-		7
	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavaldumo socialinės globos namuose asmenims su proto ir psichine negalia	34	8		4
2.	Trumpalaikė socialinė globa				
	Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose	17	-		17
	Kupiškio socialinių paslaugų centre	2	0		2
	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavaldumo socialinės globos namuose asmenims su proto ir psichine negalia	9	-		-
3.	Dienos socialinė globa institucijoje	-	-		-
4.	Dienos socialinė globa asmens namuose	18	4		18
5.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	-	-	-	-
6.	Pagalba į namus Kupiškio socialinių paslaugų centras	119	27		119
7.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas institucijoje VšĮ Kupiškio vaikų dienos centras	60	-		Dalinis finansavimas
8.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens (šeimos) namuose (socialinės rizikos šeimos, kurioms paslaugas teikia socialiniai darbuotojai)	138 Šeimos 301 vaikas	- -		Dalinis finansavimas
9.	Socialinės paslaugos suteiktos Krizių centre	65	-	-	41

6.1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų analizė

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos strateginiame plane pabrėžiama, kad socialinės paslaugos teikiamos neišskiriant prioritetinių socialinių žmonių grupių, neįvertinant poreikių bei nederinant jų su turimais finansiniais ištekliais ir suformuluotas tikslas siekti efektyvios socialinės paramos bei užtikrinti socialiai pažeidžiamų gyventojų socialinę integraciją. Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų reformos koncepcijoje numatyta laipsniškai keisti institucines

socialines paslaugas efektyvesnėmis ir pigesnėmis namuose bei suaugusiųjų ir vaikų dienos centruose, remti ir plėtoti nevyriausybinių organizacijų ir privačių asmenų pastangas.

Socialinių paslaugų gavėjai gali būti įvairaus amžiaus, skirtingų socialinių grupių asmenys: likę be tėvų globos vaikai ir jų šeimos, socialinės rizikos vaikai ir jų šeimos, vaikai su negalia ir jų šeimos, senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos, suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos, socialinės rizikos suaugę asmenys ir jų šeimos, socialinės rizikos šeimos, kiti asmenys.

Kupiškio rajone teikiamos šios socialinės paslaugos:

Bendrosios socialinės paslaugos:

1. Informavimas.
2. Konsultavimas.
3. Tarpininkavimas ir atstovavimas.
4. Maitinimo organizavimas.
5. Aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne.
6. Transporto organizavimas.
7. Sociokultūrinės paslaugos.
8. Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas.
9. Kitos bendrosios socialinės paslaugos.

Specialiosios socialinės paslaugos:

Socialinė priežiūra:

1. Pagalba į namus.
2. Pagalbos pinigai (alternatyva pagalbos į namus paslaugoms).
3. Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas.
4. Laikinas apnakvindinimas.
5. Intensyvi krizių įveikimo pagalba.
6. Psichosocialinė pagalba.
7. Apgyvendinimas Krizių centre.

Socialinė globa:

1. Dienos socialinė globa asmens namuose.
2. Trumpalaikė socialinė globa institucijoje.
3. Ilgalaikė socialinė globa institucijoje.

Rajone viena didžiausių socialines paslaugas teikianti įstaiga – **Kupiškio socialinių paslaugų centras**. Socialinių paslaugų centro sudėtyje yra trys struktūriniai padaliniai: Stacionarių socialinių paslaugų padalinys, Bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų padalinys ir Krizių centro padalinys. Kupiškio socialinių paslaugų centras yra Kupiškio rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Savivaldybės ir valstybės biudžeto lėšų.

Kupiškio socialinių paslaugų stacionarių socialinių paslaugų padalinyje teikiamos ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos senyvo amžiaus asmenims ir neįgaliesiems, turintiems fizinę negalią. Įstaigoje apgyvendinami Kupiškio rajono gyventojai, kurie dėl senatvės ir negalios negali gyventi vieni, kai jiems reikalinga nuolatinė pagalba ar slauga ir kai bendrųjų ir socialinės priežiūros paslaugų nebepakanka. Per 2014 metus į socialinės globos įstaigą atvyko 12 asmenų, išvyko ar mirė 15 asmenų. Per 2015 m. įstaigoje buvo apgyvendinti 19 asmenų, išvyko ar mirė 16 asmenų. 2016 m. sausio 1 d. globos įstaigoje gyveno 30 asmenų, 5 asmenys laukė eilėje dėl paslaugų teikimo.

2015 m. buvo pabaigtas įgyvendinti projektas „Kupiškio socialinių paslaugų centro infrastruktūros modernizavimas“. Gyvenamųjų vietų skaičius padidintas nuo 26 iki 30. Pastato išplanavimas bei įrengimas šiuo metu atitinka socialinės globos namų paskirtį, sanitarines higienines, darbų bei gaisrinės saugos normas ir reikalavimus. 2014 m. Kupiškio socialinių paslaugų centras gavo licencijas dėl trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugų teikimo senyvo amžiaus asmenims, trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugų teikimo suaugusiems asmenims su negalia, socialinės globos paslaugų teikimo suaugusiems asmenims su negalia ar senyvo amžiaus asmenims ir asmens sveikatos priežiūros. 2015 m. liepos 22 d. Kupiškio socialinių paslaugų centro infrastruktūros modernizavimo darbai pabaigti iki galo – sutvarkytos ir įrengtos visos patalpos. Kupiškio socialinių paslaugų centras į naujas patalpas įsikėlė 2015 m. liepos 29 d. Įsikėlus į modernizuotas, naujai įrengtas įstaigos patalpas, paslaugų gavėjams yra užtikrintas pagrindinių principų, organizuojant stacionarios socialinių paslaugų įstaigos veiklą pagal socialinių paslaugų katalogą, laikymąsis, t.y. artimumo namų aplinkai, privatumo, orumo, saviraiškos bei savipagalbos.

Kupiškio socialinių paslaugų centro *Bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų padalinys* teikia bendrąsias (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo organizavimo, transporto organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo paslaugos, neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, sociokultūrinės, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne ir kt.) ir specialiąsias (socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, pagalbos į namus, dienos socialinės globos) socialines paslaugas; buvo mokamos piniginės išmokos (pagalbos pinigai, išmoka maisto produktams įsigyti). Teikiant šias paslaugas mažėja stacionarios globos poreikis, gerinama neįgalių žmonių gyvenimo kokybė bei mažinama jų socialinė atskirtis. Socialinės paslaugos teikiamos įvairių socialinių grupių asmenims: vienišiams, neįgaliesiems senyvo amžiaus asmenims, suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms, socialinės rizikos asmenims ir jų šeimoms ir kitiems asmenims, atsidūrusiems probleminėje situacijoje.

Kupiškio socialinių paslaugų centro padalinyje Krizių centre 2015 m. socialinės paslaugos buvo suteiktos 144 asmenims. Intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugos suteiktos 15 asmenų, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos institucijoje 22 asmenims, trumpalaikės socialinės globos paslaugos 14 asmenų, laikino apnakvindinimo paslaugos 4 asmenims, psichosocialinės pagalbos paslaugos 10 asmenų. Buvo organizuota švietėjiška veikla 31 asmeniui ir suteiktos darbo su grupe paslaugos 38 asmenims. Krizių centro darbas organizuojamas komandiniu principu, bendradarbiaujant su kitų sričių specialistais (švietimo, sveikatos, teisėsaugos, vaiko teisių apsaugos, seniūnijų, Savivaldybės administracijos).

7 lentelė. Informacija apie Kupiškio socialinių paslaugų centro Bendrųjų ir specialiųjų paslaugų padalinyje suteiktas paslaugas

Paslaugos pavadinimas	Suteiktų paslaugų skaičius					
	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Bendrosios: informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, atstovavimo paslaugos	6307	12524	7148	5932	8763	10247
Maitinimo organizavimo paslaugos	34	384	149	216	123	121
Transporto organizavimo paslaugos	885	794	814	938	869	1080
Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo paslaugos	1961	1611	1906	2127	918	991
Neįgaliųjų aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis	459	465	410	305	399	307
Bendrosios arba socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos socialinės rizikos šeimoms	143 šeimoms ir 376 jose augantiems vaikams	158 šeimoms ir 342 jose augantiems vaikams	129 šeimoms ir 304 jose augantiems vaikams	127 šeimoms ir 311 jose augančių vaikų	128 šeimoms ir 313 jose augančių vaikų	157 šeimoms ir 316 jose augančių vaikų
Pagalbos į namus paslaugos	99	102 gavėjai 1224	108 gavėjai	97 gavėjai 1164	107 gavėjai 6420	119 gavėjų

		paslaugos	1296 paslaugos	paslaugos	paslaugų	64260 paslaugų
Dienos socialinės globos paslaugos	15	14 gavėjų 168 paslaugos	17 gavėjų 166 paslaugos	17 gavėjų 204 paslaugos	16 gavėjų 1536 paslaugos	18 gavėjų 16200 paslaugų
Pagalbos pinigai	24	9 gavėjai	13 gavėjų	12 gavėjų	11 gavėjų	10 gavėjų

Kupiškio socialinių paslaugų centro pateikta informacija

8 lentelė. Informacija apie Kupiškio socialinių paslaugų centro Krizių centro padalinyje suteiktas paslaugas

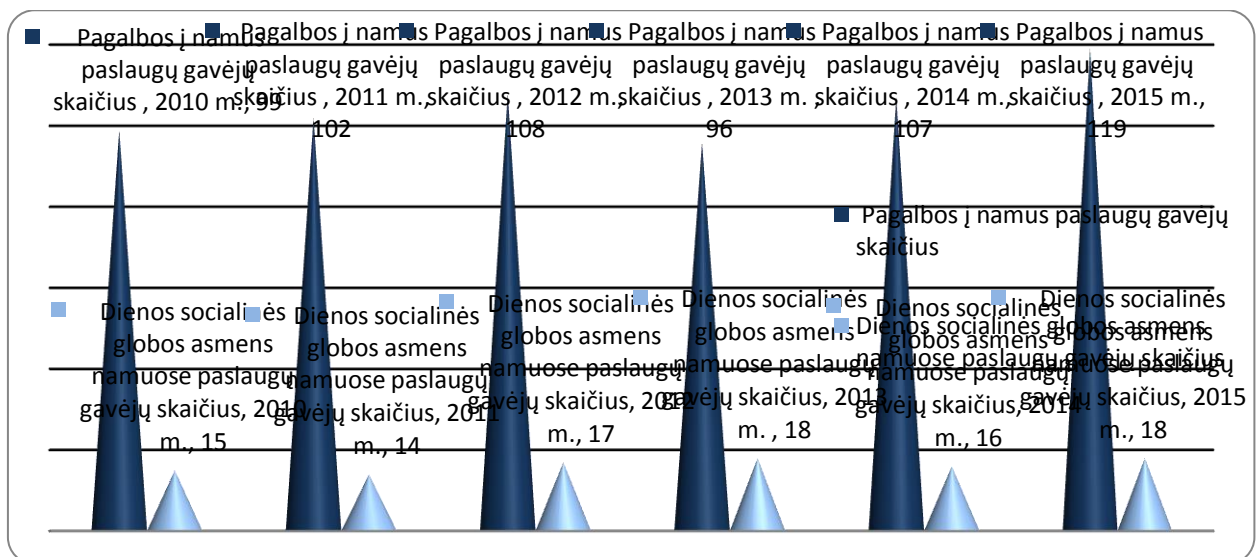
Eil. Nr.	Paslaugų rūšis		2015 m.		Paslaugų skyrimo priežastys
			Unikalių gavėjų skaičius	Paslaugų skaičius	
1	2		3	4	5
1.	Krizių centre suteiktos socialinės paslaugos, iš viso		144	1014	
	Iš jų	1. Bendrosios socialinės paslaugos	10	44	Informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, atstovavimo, transporto organizavimo paslaugos
		2. Laikino apnakvindinimo/ apgyvendinimo paslaugos	4	36	Asmuo ar šeima neturi vietos laikinai prisiglausti
		3. Trumpalaikės socialinės globos paslaugos	14	169	Neturi gyvenamojo būsto
		4. Intensyvios krizių įveikimo pagalbos	15	140	Netekus gyvenamojo būsto; smurto šeimoje atveju; alkoholio vartojimas, iššaukęs vaikų nepriežiūrą (socialinė rehabilitacija)
		5. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos Krizių centre	22	330	Stokojant socialinių ir tėvystės įgūdžių, teikiamas tinkamos vaikų priežiūros ugdymas ir įtvirtinimas
		6. Psichosocialinės paslaugos	10	88	Smurto šeimoje atveju; emocinė įtampa; priklausomybių prevencija
		7. Organizuota švietėjiška veikla	31	93	Priklausomybių prevencija; socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas socialinės rizikos šeimose

		8. Darbo su grupe paslaugos	38	114	Priklausomybių prevencija; socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas socialinės rizikos šeimose
2.		Krizių centro suteiktos socialinės paslaugos, iš viso	99	150	
2.1		Išvykų į namus paslaugos			
Iš jų:	1.	Bendrosios socialinės paslaugos	13	52	
	2.	Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos	12	24	Priklausomybių prevencija; klientų konsultacijos įvairiais klausimais
	3.	Intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugos	13	13	Priklausomybių prevencija; smurtas šeimoje; emocinė įtampa
	4.	Psichologo paslaugos	6	6	Priklausomybių prevencija; smurtas šeimoje; emocinė įtampa
2.2.		Švietėjiškos veiklos paslaugos	34	34	Priklausomybių prevencija; klientų konsultacijos įvairiais klausimais
2.3.		Socialinio darbo grupėse paslaugos	21	21	Klientų konsultacijos įvairiais klausimais dalinantis nuomonėmis, payrimais, išgyvenimais

Kad vyresnio amžiaus žmonės ar neįgalūs asmenys galėtų kuo ilgiau savarankiškai gyventi namuose, būtina jiems sudaryti galimybę gauti tiek socialines, tiek sveikatos priežiūros paslaugas namuose. Atsižvelgiant į tai, pastaraisiais metais socialinės paslaugos senyvo amžiaus žmonėms Kupiškio rajone organizuojamos laikantis pagrindinio principo – kuo ilgiau žmogus turi gyventi savo namuose ir gauti jam reikalingą socialinę pagalbą bei sveikatos priežiūrą.

Pagalbos į namus paslaugos teikiamos asmens namuose siekiant padėti asmeniui (šeimai) tvarkytis buityje. Pagrindiniai pagalbos į namus paslaugų gavėjai yra senyvo amžiaus asmenys ir suaugę neįgalūs asmenys. Didelė dalis paslaugų gavėjų yra vieniši. Pastebimas pagalbos į namus paslaugų prašančių asmenų skaičiaus augimas.

7 diagrama. Paslaugų gavėjų skaičiaus kaita

Kupiškio socialinių paslaugų centro pateikta informacija

2013 m. dienos socialinės globos paslaugos teiktos 18 asmenų, pagalbos į namus paslaugos – 96 asmenims (per metus dėl pagalbos į namus paslaugų gavimo kreipėsi 32 asmenys). 2014 metais pagalbos į namus paslaugas gavo 107 asmenys, dienos socialinės globos asmens namuose paslaugos buvo teiktos 16 neįgaliųjų (per metus dėl pagalbos į namus paslaugų gavimo kreipėsi 45 asmenys). 2015 metais pagalbos į namus paslaugas gavo 119 asmenų, dienos socialinės globos asmens namuose paslaugos buvo teiktos 18 neįgaliųjų (dėl pagalbos į namus paslaugų gavimo per 2015 metus kreipėsi 55 asmenys).

Ne visų asmenų prašymai teikti socialinės priežiūros (pagalbos į namus) paslaugas yra patenkinami, kadangi besikreipiančiųjų dėl pagalbos į namus paslaugų skaičius nuolat auga, o pagal dabartinę mokėjimo už socialines paslaugas tvarką didžiąją dalį patiriamų išlaidų turi prisiimti Savivaldybė. Skiriant socialinės priežiūros (pagalbos į namus) ir dienos socialinės globos paslaugas pirmenybę paslaugoms gauti suteikiama vienišiams asmenims. 2016 m. sausio 1 d. 4 asmenys laukė dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų, 27 asmenys – socialinės priežiūros (pagalbos į namus) paslaugų.

Šiuo metu rajone veikia 6 nevyriausybinių organizacijų, teikiančių socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugas neįgaliesiems asmenims ir jų šeimos nariams bei kitų socialinių grupių asmenims. Nevyriausybinių organizacijų klientams dažniausiai teikiamos informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, asmens higienos, socialinės reabilitacijos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, transporto organizavimo, sociokultūrinės paslaugos.

Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija, veikianti 26 metus, vienija 268 narius. Draugijoje dirba 8 darbuotojai, iš jų 6 – neįgalūs. 2015 m. draugija 194 asmenims suteikė 3248 socialines paslaugas. Buvo teikiamos asmens higienos, biofunkcijų atstatymo (masažo),

sociokultūrinės (meno kolektyvas „Prie Kupos“), darbo terapijos, asmeninio asistento paslaugos ne tik neįgaliesiems, bet ir kitiems Kupiškio miesto ir Kupiškio seniūnijos asmenims. Socialinių paslaugų ir dienos užimtumo centre organizuojama įvairi veikla neįgaliesiems, lavinami meniniai, sportiniai gebėjimai, kuriamos savipagalbos grupės, skatinama narių motyvacija dirbti ir įgyti išsilavinimą.

Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga vienija 295 narius, turinčius įvairių negalią. Organizacijoje dirba 5 darbuotojai, 3 iš jų turi negalią; 10 asmenų dirbo savanorystės pagrindais. Sąjungos įkurtame dienos centre 2015 m. 254 asmenims buvo suteikta 8611 socialinių paslaugų. Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga teikia asmeninio asistento, meninių gebėjimų ugdymo (mezgimo būrelio), sociokultūrinės (teatro būrelio), transporto organizavimo, aprūpinimo kompensacine technika paslaugas.

VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centro Kupiškio skyrius 2015 m. vienijo 40 regėjimo negalią turinčių asmenų. Pagrindinę savo veiklą skyrius vykdo įsteigta Dienos centre. Centre dirba vienas darbuotojas. Buvo suteikta 613 paslaugų 40 asmenų. Sąjungos nariams teiktos sociokultūrinės (meninių gebėjimų lavinimo teatro būrelyje „Akimirka“, vokalinio ansamblio), savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo, palaikymo ir atkūrimo namų ruošoje paslaugos, asmeninio asistento pagalbos, asmens higienos, transporto organizavimo paslaugos. Atsižvelgiant į organizacijos klientų specifiškumą, teikiamos tokios specialiosios paslaugos kaip palydovo, skaitovo paslauga, orientacijos ir mobilumo ugdymas, kompiuterinio raštingumo ugdymas, mokymas naudotis techninės pagalbos priemonėmis. Organizacija dalyvavo „Maisto banko“ akcijose, išdalino 24 maisto paketus.

Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Gubojė“ Kupiškio skyrius meninio, kūrybinio profilio veiklą vykdo nuo 2000 metų, vienija 30 narių. Organizacijoje dirba 3 darbuotojai. 2015 m. ši organizacija 22 asmenims suteikė įvairias 1227 paslaugas. Teiktos užimtumo amatų būrelyje paslaugos, įkurtas sveikos gyvensenos klubas „Gubojė“.

VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba yra nevyriausybinė įstaiga, kuri teikia įvairias socialines paslaugas protinių ir psichikos sutrikimų turintiems asmenims ir jų šeimos nariams. Kupiškio užimtumo kambaryje teikiamos savipagalbos grupių, sociokultūrinės paslaugos, kuriomis siekiama palengvinti neįgaliesiems integruotis į visuomenę, tapti savarankiškesniais. VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnybos Kupiškio padalinyje per 2015 m. buvo suteiktos 1365 paslaugos 34 asmenims. Projekte dirbo 3 asmenys.

VšĮ Panevėžio kurčiųjų reabilitacijos centras (padalinys) vienija 20 klausos negalią turinčių asmenų. Ši nevyriausybinė organizacija būtent tuo ir išsiskiria iš kitų, kad teikia asmeninio asistento paslaugas bei teikia tarpininko paslaugas asmenims turintiems klausos negalią jiems prieinama forma. VšĮ Panevėžio kurčiųjų reabilitacijos centras 2015 m. Kupiškio rajone teikė

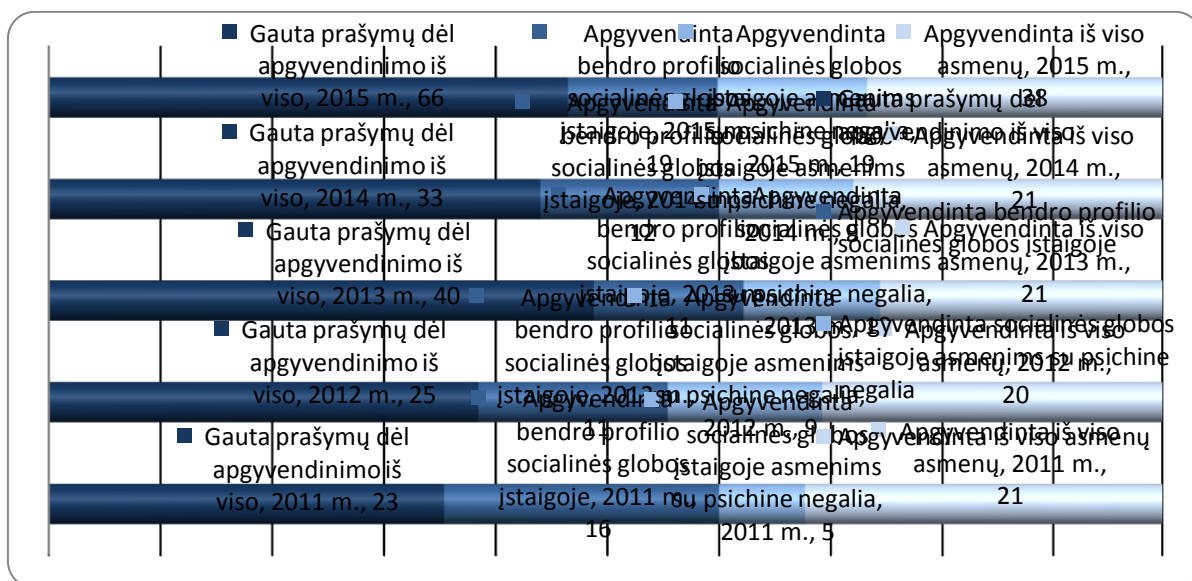
nuolatinio pobūdžio paslaugas 17 klausos negalią turinčių asmenų, iš viso buvo suteiktos 313 paslaugų. Klausos negalią turintiems asmenims Kupiškio rajone pagalbą teikė viena organizacijos darbuotoja.

Neįgaliųjų nevyriausybinių organizacijos yra svarbūs Savivaldybės partneriai, užtikrinantys neįgaliųjų socialinę integraciją, teikiantys bendrąsias socialines paslaugas, kurių Savivaldybės biudžetinės įstaigos neteikia.

Be jau įvardintų NVO įstaigų, rajone veikia Panevėžio vyskupijos Kupiškio dekanato „Caritas“, Kupiškio anoniminių alkoholikų grupė.

Visuomenės senėjimas didina integruotos globos ir slaugos paslaugų poreikį – reabilitacijos, medicinos, socialinių paslaugų, kadangi senyvo amžiaus asmenys, netekę savarankiškumo, negali savarankiškai atlikti daugelio kasdienio gyvenimo funkcijų. 2014 m., lyginant su 2013 m., apgyvendintų asmenų socialinės globos namuose skaičius kito nežymiai, tačiau 2015 m. šių socialinių paslaugų poreikis išaugo (8 diagrama).

8 diagrama. Gauti prašymai dėl apgyvendinimo ir asmenų apgyvendinimas socialinės globos įstaigose

Socialinės paramos skyriaus duomenys

Socialinės paramos skyriaus duomenimis, ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos skirtos: 2011 m. 21 asmeniui (16 asmenų Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių

socialinių paslaugų padalinyje, 5 asmenys globos įstaigose su psichine ar protine negalia), 2012 m. 20 asmenų (11 Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinyje, 9 žmonių su psichine ar protine negalia globos namuose), 2013 m. 21 asmeniui (11 Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinyje, 10 žmonių su psichine ar protine negalia globos namuose), 2014 m. 21 asmeniui (12 Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinyje, 9 žmonių su psichine ar protine negalia globos namuose). 2015 m. poreikis socialinės globos paslaugoms institucijoje gauti itin išaugo: ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos institucijoje pradėtos teikti 38 asmenims, iš jų 19 buvo apgyvendinta Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinyje, 19 – žmonių su psichine ar protine negalia globos namuose. 2016 m. sausio 1 d. 5 asmenys laukė eilėje dėl ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų teikimo Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinyje ir 8 asmenys dėl apgyvendinimo žmonių su psichine ar protine negalia globos namuose.

2015 m. gruodžio 31 d. 30 Kupiškio rajono savivaldybės gyventojų gavo ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas Kupiškio socialinių paslaugų centre, 16 neįgalių asmenų paslaugos buvo teikiamos Kupiškio socialinės globos namuose, 8 – Skemų socialinės globos namuose, 5 – Utenos socialinės globos namuose, 2 – Jotainių socialinės globos namuose, 2 – Zarasų socialinės globos namuose, 3 – Aknystos socialinės globos namuose, 1 – Padvarių socialinės globos namuose, 1 – Jurdaičių socialinės globos namuose, 1 – Visagino socialinės globos namuose 1 – VšĮ šv. Juozapo globos namuose.

Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose teikiamos ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos be tėvų globos likusiems vaikams. Vaikų globos namų paslaugų gavėjai – vaikai, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), arba laikinai globos namuose apgyvendinti vaikai, kol bus išspręstas jų grąžinimo tėvams arba globos (rūpybos) nustatymo klausimas.

Į vaikų globos namus patenka vis daugiau vaikų, turinčių specialiųjų poreikių, kuriems reikalinga visokeriopa įvairių specialistų pagalba. 2015 m. į įstaigą atvyko 31 vaikas, iš jų 9 buvo apgyvendinti iki 3 dienų, 17 vaikų buvo nustatyta laikinoji globa, 5 – nuolatinė globa. 19 vaikų turėjo nustatytus specialiuosius poreikius: 9 vaikams buvo nustatyti dideli specialieji ugdymosi poreikiai, 10 – vidutiniai specialieji ugdymosi poreikiai.

Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namų infrastruktūros modernizavimo darbai buvo pabaigti ir priduoti 2015 m. liepos 31 d., o persikėlė 2015 m. rugsėjo 18 d. Pirmame aukšte esamos patalpos pritaikytos vaikų gyvenimui šeimynoje, įrengti gyvenamieji ir poilsio kambariai, drabužinė, asmens higienos patalpos, administracinės patalpos, vaikų žaidimų ir sporto kambariai. Įgyvendinant projektą buvo naujai pastatytas antras pastato aukštas, jame įrengtos

patalpos, pritaikytos dviejų šeimynų gyvenimui. Įrengti vaikų gyvenamieji, žaidimų ir poilsio kambariai, asmens higienos patalpos, drabužinės, skalbyklos, džiovyklos, skalbinių lyginimo ir sandėliavimo, ūkinės paskirties patalpos. 2015 m. spalio 1 d. vaikų globos namuose gyveno 30 vaikų šeimynų tipo kambariuose. Įgyvendinus projektą trijose šeimynose šiuo metu gyvena 30 vaikų. 2014 m. Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai gavo licenciją teikti institucinės socialinės globos paslaugas (trumpalaikes, ilgalaikes) be tėvų globos vaikams, socialinės rizikos vaikams.

Kupiškio rajono savivaldybėje yra įsteigtos 2 vaikus globojančios šeimynos – Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna ir Liolės Anikevičienės šeimyna. Šeimynų teikiamos socialinės globos paslaugos yra ekonomiškai naudingesnės ir kokybiškesnės palyginus su socialinės globos paslaugomis vaikų globos namuose, nes globojamiems vaikams sudaromos sąlygos, artimos šeimoje gyvenančių vaikų sąlygoms, mažėja vaikų socialinės atskirties rizika, vaikai geriau parengiami savarankiškam gyvenimui.

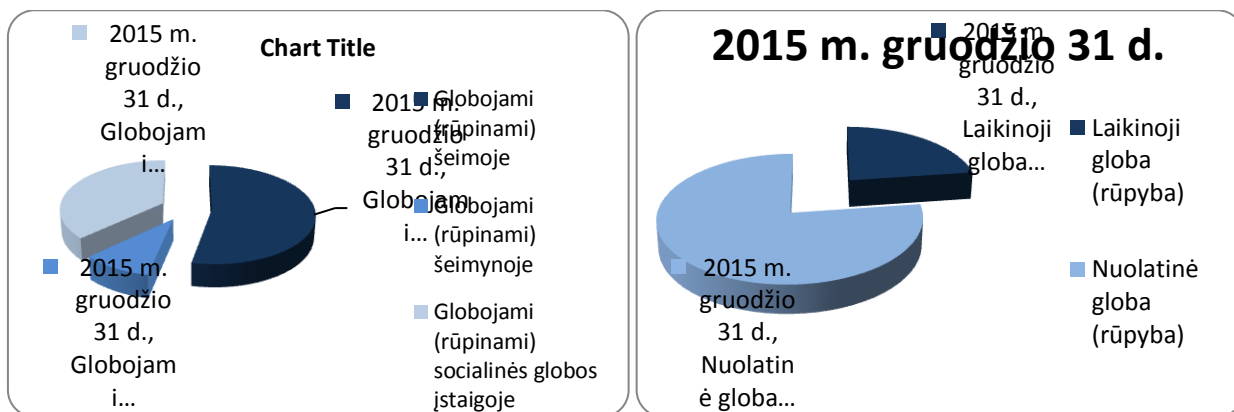
Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna nuo 2014 m. turi licenciją teikti institucinės ilgalaikės, trumpalaikės socialinės globos paslaugas be tėvų globos vaikams, socialinės rizikos vaikams. 2015 m. šeimynoje paslaugos buvo suteiktos 5 vaikams, 2016 m. sausio 1 d. šeimynoje gyveno 3 vaikai.

Liolės Anikevičienės šeimyna nuo 2014 m. turi licenciją teikti institucinės ilgalaikės, trumpalaikės socialinės globos paslaugas be tėvų globos vaikams, socialinės rizikos vaikams. 2016 m. sausio 1 d. šeimyna teikė ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas 6 be tėvų globos likusiems vaikams, iš jų 3 vaikams su negalia. 2015 m. šioje šeimynoje gyveno 7 vaikai.

2016 m. sausio 1 d. Kupiškio rajone buvo 92 globojami (rūpinami) vaikai, 21 vaikui buvo nustatyta laikinoji globa (rūpyba), 71 – nuolatinė globa (rūpyba). 49 vaikai augo globojami šeimoje, 9 – šeimynose, 34 – socialinės globos įstaigoje. 2015 metais 14 vaikų buvo nustatyta laikinoji globa (rūpyba) šeimoje tėvų prašymu dėl tėvų išvykimo iš Lietuvos Respublikos (9, 10 diagramos).

9 diagrama. Globojamų (rūpinamų) vaikų skaičius

10 diagrama. Vaikų globa (rūpyba)

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus informacija

9 lentelė. Vaikų globa (rūpyba) tėvų prašymu

Vaikai, kuriems nustatyta globa (rūpyba) tėvų prašymu	Per laikotarpį 2015-01-01 – 2015-12-31		Laikotarpio pabaigoje 2015-12-31
	Vaikų skaičius	Atvejų skaičius	Vaikų skaičius
Vaikams nustatyta laikinoji globa (rūpyba) šeimoje tėvų prašymu dėl tėvų išvykimo iš Lietuvos Respublikos	14	14	11

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus informacija

10 lentelė. Vaikų globa (rūpyba)

Vaikai, kuriems nustatyta globa (rūpyba)	Per laikotarpį 2015-01-01 – 2015-12-31				Laikotarpio pabaigoje 2015-12-31		
	Vaikų skaičius, iš viso	Atvejų skaičius, iš viso	Laikinoji globa (rūpyba)	Nuola- tinė globa (rūpyba)	Vaikų skaičius, iš viso	Laiki- noji globa (rūpyba)	Nuola- tinė globa (rūpyba)
Nustatyta vaiko globa (rūpyba)	26	26	26	-	92	21	71
Vaiko globa (rūpyba) nustatyta šeimoje	9	9	9	-	49	8	41
Vaiko globa (rūpyba) nustatyta šeimynoje	2	2	2	-	9	0	9
Vaiko globa (rūpyba) nustatyta socialinės globos įstaigoje	15	15	15	-	34	13	21

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus informacija

Alternatyvias socialinei globai socialines ir ugdymo paslaugas socialinės rizikos šeimoms ir jų vaikams teikia **VŠĮ Kupiškio vaikų dienos centras**. Šis centras turi keturis padalinius: Kupiškėje, Adomynėje, Noriūnuose ir Subačiuje. Čia vaikai iš socialinės rizikos šeimų, daugiavaikių šeimų renkasi po pamokų, jie papildomai ugdomi, maitinami, organizuojamas vaikų

laisvalaikis, ugdomi socialiniai įgūdžiai. 2016 m. sausio 1 d. šiame centre socialinės paslaugos buvo teikiamos 60 vaikų iš 41 socialinės rizikos, socialiai remtinų bei psichologinių, socialinių ir kitokių problemų turinčių šeimų. Kupiškio rajone vien tik socialinės rizikos šeimose 2016 m. sausio 1 d. duomenimis auga 295 vaikai, todėl šio dienos centro teikiamų paslaugų nepakanka. Reikalinga plėsti vaikų dienos centro paslaugas steigiant šio centro padalinius kaimiškose vietovėse, kadangi šio centro teikiamos paslaugos yra šeimos socialinių problemų atsiradimo prevencinė priemonė, tačiau dėl sumažinto finansavimo 2016 m. to daryti nenumatyta.

2013 m. balandžio mėnesį Kupiškio rajono savivaldybės taryba patvirtino Įpareigojimo išklausti bendravimo su vaikais tobulinimo kursus vykdymo tvarkos aprašą, kuriuo remiantis tėvus, tėvius (globėjus, rūpintojus), kuriuos teismas nubaudė už administracinius teisės pažeidimus, susijusius su vaiko nepriežiūra ir pan., įpareigojo išklausti specialius kursus, kurių tikslas – suteikti tėvams žinių apie pozityvią tėvystę, stiprinti jų socialinius ir bendravimo su vaikais įgūdžius. Kursus rengia, organizuoja ir vykdo Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnyba. 2014 metais „Bendravimo su vaikais tobulinimo kursas“ teismo įpareigotiems asmenims Kupiškio švietimo pagalbos tarnyba surengė 3 kartus, užsiėmimai truko po 20 valandų, iš viso dalyvavo 11 asmenų. Per 2015 m. Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnyba bendravimo su vaikais tobulinimo kursus organizavo 2 kartus, kuriuose dalyvavo 4 teismo įpareigoti asmenys.

Išvados:

Kupiškio rajone sukurtas bazinis socialinių paslaugų institucijų tinklas, didžiosios dalies socialinių paslaugų gavėjų socialinių paslaugų poreikiai tenkinami, tačiau būtina plėtoti socialinių paslaugų prieinamumą visoms socialinėms grupėms rajono kaimiškose vietovėse. Socialinių paslaugų prieinamumą gyventojams mažina ir susisiektis su socialines paslaugas teikiančiomis organizacijomis galimybės, nes rajone visuomeninis transportas nepritaikytas, o organizacijos kiekvieną dieną atsivežti klientus iš atokesnių vietų neturi galimybių dėl lėšų stokos. Įvertinus bendrą socialinių paslaugų situaciją rajone matyti, kad teikiamų socialinių paslaugų aprėptis netenkina visų potencialių klientų poreikių, todėl reikia esamose Kupiškio socialinių paslaugų centro įstaigose numatyti socialinių paslaugų rūšių plėtrą:

1. Rajone ir toliau turi būti plečiamas nestacionarių socialinių paslaugų tinklas senyvo amžiaus, suaugusiems neįgaliams ir suaugusiems socialinės rizikos asmenims, kadangi per pastaruosius metus išaugo šių socialinių paslaugų poreikis.

2. Modernizuotame Kupiškio socialinių paslaugų centro Stacionarių socialinių paslaugų padalinyje yra užtikrinta teikiamų socialinių paslaugų kokybė ir saugi aplinka senyvo amžiaus ir neįgaliams žmonėms.

3. Modernizuotuose Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose, atitinkančiuose socialinės globos normas, vaikams yra sudarytos kokybiškesnės gyvenimo sąlygos ir užtikrinta teikiamų socialinių paslaugų kokybė.

4. Dėl esamo finansavimo išteklių trūkumo rajone neteikiamos reikalingos socialinės paslaugos: laikino apnakvindinimo paslaugos asmenims, netekusiems nuolatinės gyvenamosios vietos, nėra savarankiško gyvenimo namų, dienos centro jaunuoliams ir suaugusiems asmenims su protine ir psichine negalia.

5. Kupiškio rajono kaimiškose seniūnijose trūksta socialinių paslaugų įstaigų, teikiančių asmens higienos ir priežiūros paslaugas.

7. Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius Savivaldybėje 2016-01-01

Eil. Nr.	Įstaigos	Socialinių darbuotojų skaičius, iš viso	Socialinių darbuotojų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, skaičius	Socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius
1.	Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigose:			
1.1.	Biudžetinėse įstaigose : <i>Kupiškio socialinių paslaugų centre</i>	15	9	36
	<i>Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose</i>	4	-	10
1.2.	Viešosiose įstaigose:	-	-	-
2.	Savivaldybės administracijoje: <i>Socialinės paramos skyriuje</i>	1	-	-
	<i>seniūnijose</i>	6	-	-
	Iš viso:	26	9	46

Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriuje dirba 1, o seniūnijose – 6 socialiniai darbuotojai, šis darbuotojų skaičius atitinka pareigybių skaičių. Kupiškio socialinių paslaugų centre dirba 15 socialinių darbuotojų (9 iš jų dirba su socialinės rizikos šeimomis ir vaikais ir jų atlyginimai finansuojami iš valstybės biudžeto lėšų), 15 socialinių darbuotojų atitinka 14 socialinių darbuotojų pareigybių. Kupiškio rajone socialines paslaugas teikia 46 socialinio darbuotojo padėjėjai, iš jų 28 – Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų padalinyje, 28 socialinio darbuotojo padėjėjai užima 23 pareigybes, kadangi yra darbuotojų, kurie dirba ne visą darbo laiką, 7 iš jų atlyginimai finansuojami iš valstybės biudžeto lėšų. 8 socialinio darbuotojo padėjėjai dirba Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių

socialinių paslaugų padalinyje, jie užima 7,75 pareigybes. 4 socialiniai darbuotojai ir 10 socialinio darbuotojo padėjėjų paslaugas teikia Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose.

8. Ankstesnių metų socialinių paslaugų plano įgyvendinimo rezultatų trumpa apžvalga

Dauguma tikslų ir numatytos socialinių paslaugų apimtys Kupiškio rajone per 2015 m. buvo įgyvendintos. Socialines paslaugas teikė Kupiškio rajono savivaldybės biudžetinių socialinių paslaugų įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų darbuotojai.

Atsižvelgiant į gyventojų poreikius, 2015 m. išlaikytos beveik tokios pačios, lyginant su 2014 m., teikiamų socialinių paslaugų – dienos socialinės globos neįgaliesiems asmenims namuose, socialinės priežiūros (socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo), transporto organizavimo apimtys. Neįgaliųjų aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis ir pagalbos į namus paslaugų 2015 m. suteikta daugiau, kadangi per 2015 m. ypatingai išaugo poreikis šioms paslaugoms, taip pat padaugėjo asmenų, kuriems buvo nustatytas neįgalumas. Maitinimo organizavimo paslaugų apimtis sumažėjo dėl lėšų trūkumo teikti šias paslaugas.

Siekiant sudaryti tinkamas sąlygas teikti kokybiškas ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas vaikams, likusiems be tėvų globos, senyvo amžiaus ir neįgaliesiems žmonėms 2015 m. buvo baigti modernizuoti Kupiškio socialinių paslaugų centro Stacionarių socialinių paslaugų padalinys ir Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai. 2014 m. šios socialinių paslaugų įstaigos gavo licencijas socialinės globos paslaugoms teikti. Į modernizuotas ir naujai įrengtas patalpas Kupiškio socialinių paslaugų centro Stacionarių socialinių paslaugų padalinys įsikėlė 2015 m. liepos 29 d., o Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai – 2015 m. rugsėjo 18 d.

Pagrindiniai Kupiškio socialinių paslaugų centro paslaugų gavėjai buvo neįgalūs, senyvo amžiaus asmenys, kuriems buvo teikiamos pagalbos į namus, dienos socialinės globos asmenims namuose, transporto, asmeninės higienos ir priežiūros organizavimo paslaugos, ir socialinės rizikos šeimos, gavusios socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, sociokultūrines bei kitas bendrąsias socialines paslaugas. Transporto, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne paslaugos teiktos socialinės rizikos suaugusiems asmenims. Informavimo ir konsultavimo paslaugos teiktos vaikų globojančioms šeimoms.

Į socialinių paslaugų teikimą buvo įtrauktos ir nevyriausybinės organizacijos, jos teikė įvairias bendrąsias socialines paslaugas rajono neįgaliesiems. Kupiškio rajono neįgaliųjų draugijos teikiamas paslaugas neįgaliesiems iš dalies finansavo Savivaldybė.

III SKYRIUS

UŽDAVINIAI IR PRIEMONIŲ PLANAS

9. Prioritetinės socialinių paslaugų plėtros kryptys

Planuojamam laikotarpiui numatomos **prioritetinės žmonių socialinės grupės**, kurioms reikalinga teikti ar plėsti socialines paslaugas:

- Senyvo amžiaus asmenys.
- Neįgalieji.
- Be tėvų globos likę vaikai.
- Socialinės rizikos šeimos ir jų vaikai.
- Socialinės rizikos suaugę asmenys ir jų šeimos.
- Vaikus globojančios šeimos.

Numatomos **prioritetinės socialinės paslaugos**:

- Socialinės priežiūros (pagalbos į namus paslaugos).
- Dienos socialinė globa asmens namuose.
- Integralios paslaugos.
- Socialinės priežiūros paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams.
- Ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų senyvo amžiaus ir suaugusiems asmenims su negalia teikimas institucijoje.
- Ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų teikimas be tėvų globos likusiems vaikams.
- Pagalba globėjams (rūpintojams) ir įvaikintojams.

10. 2016 metų Priemonių planas

1 tikslas Plėtoti nestacionarias socialines paslaugas				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
1.1. Užtikrinti bendrųjų socialinių paslaugų teikimą rajono	1.1.1. Finansuoti transporto organizavimo paslaugas 1.1.2. Finansuoti maisto	1200 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos 0 Eur	Kupiškio socialinių paslaugų centras Savivaldybės	Transporto paslaugos bus suteiktos 220 asmenų Paramą maisto

gyventojams bendradarbiaujant su nevyriausybėmis organizacijomis	iš intervencinių atsargų transporto išlaidas	Savivaldybės biudžeto lėšos 8830 Eur	administracija	produktais gaus 2500 asmenų
	1.1.3. Finansuoti asmeninės higienos ir priežiūros organizavimo paslaugas	Savivaldybės biudžeto lėšos	Kupiškio socialinių paslaugų centras	Paslaugos bus suteiktos 420 asmenų
	1.1.4. Finansuoti nevyriausybinių neįgaliųjų organizacijų socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektus	2917 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos; 29169 Eur valstybės biudžeto lėšos	Nevyriausybinių neįgaliųjų organizacijos	Paslaugos bus suteiktos 301 asmeniui
	1.1.5. Finansuoti nevyriausybinių neįgaliųjų organizacijų socialinės integracijos per kūno kultūrą ir sportą projektus	500 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos; 1766 Eur valstybės biudžeto lėšos	Nevyriausybinių neįgaliųjų organizacijos	Paslaugos bus suteiktos 16 asmenų
	1.1.6. Skirti dalinį finansavimą VšĮ Vaikų dienos centrui	5000 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	Paslaugas gaus 90 vaikų
1.2. Organizuoti pagalbos namuose paslaugas pagyvenusiems ir neįgaliesiems asmenims	1.2.1. Teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas – pagalbą į namus	156300 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos; 10600 Eur biudžetinių įstaigų pajamų įmokų lėšos	Savivaldybės administracija, Kupiškio socialinių paslaugų centras	Pagalbos į namus paslaugos bus suteiktos 120 asmenų
1.3. Teikti sunkią negalią turinčių asmenų poreikius atitinkančias dienos globos paslaugas asmens namuose	1.3.1. Teikti specialiąsias socialines paslaugas – dienos socialinę globą asmens namuose	102000 Eur iš valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų	Kupiškio socialinių paslaugų centras	Dienos socialinės globos paslaugos asmens namuose bus suteiktos 18 asmenų
1.4. Teikti gyventojų poreikius atitinkančias	1.4.1. Teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas – socialinių įgūdžių ugdymą ir	93280 Eur per metus iš valstybės biudžeto	Savivaldybės administracija, Kupiškio socialinių paslaugų centras	Kokybiškas socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo

bendrąsias bei socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams	palaikymą	specialiosios tikslinės dotacijos; 6000 Eur iš Savivaldybės biudžeto		paslaugas gaus 150 socialinės rizikos šeimų ir 360 jose augančių vaikų, sumažės socialinės globos poreikis socialinės rizikos šeimų vaikams, teikiamos paslaugos padės palaikyti ir atstatyti savarankiškumą įvairias visuomeniniame ir šeimos gyvenime reikalingas funkcijas
1.5. Užtikrinti paslaugų prieinamumą vaikų globojančioms šeimoms, globėjams (rūpintojams), tėvams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti asmenims	1.5.1. Teikti globėjų (rūpintojų) ir tėvių paieškos, rengimo, atrankos konsultavimo ir pagalbos jiems paslaugas	19000 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos	Kupiškio socialinių paslaugų centras	Pagal poreikį paslaugas gaus vaikus globojančios šeimos, bus konsultuojami asmenys, besirengiantys tapti globėjais (rūpintojais)
1.6. Vykdyti Nacionalinę neįgaliųjų socialinę integraciją	1.6.1. Pritaikyti būstą ir gyvenamąją aplinką neįgaliesiems	12970 Eur valstybės biudžeto lėšos; 3891 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	Būstas ir gyvenamoji aplinka bus pritaikyta 4 neįgaliesiems

Užtikrinti socialinės globos paslaugų teikimą senyvo amžiaus asmenims ir neįgaliesiems				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
2.1. Užtikrinti kokybišką socialinės globos institucijoje teikimą senyvo amžiaus ir neįgaliesiems asmenims	2.1.1. Socialines paslaugas teikti stacionarioje socialinės globos įstaigoje (Kupiškio socialinių paslaugų centro Stacionarių socialinių paslaugų padalinyje)	128500 Eur iš Savivaldybės biudžeto; 68400 Eur biudžetinių įstaigų pajamų įmokų lėšos	Kupiškio socialinių paslaugų centras	Kokybiškas socialinės globos paslaugas gaus 30 senyvo amžiaus ir neįgalių asmenų
	2.1.2. Finansuoti socialinės globos (trumpalaikės, ilgalaikės) paslaugų teikimą kitų savivaldybių ir LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavaldumo globos įstaigoms	27800 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos; 111320 Eur valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos	Savivaldybės administracija, kitų savivaldybių ir LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavaldumo socialinės globos įstaigos	Socialinės globos paslaugas gaus 35 suaugę ir senyvo amžiaus asmenys su negalia

3 tikslas

Užtikrinti socialinės globos paslaugų teikimą be tėvų globos likusiems vaikams

Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
3.1. Užtikrinti kokybišką socialinės globos institucijoje be tėvų globos likusiems vaikams paslaugų teikimą	3.1.1. Socialines paslaugas teikti stacionarioje socialinės globos įstaigoje (Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose)	210700 Eur iš Savivaldybės biudžeto lėšų	Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai	Socialinės globos paslaugas bus teikiamos šeimyniniu principu – 3 šeimynose gyvens 30 vaikų
	3.1.2. Socialines paslaugas teikti kitose stacionariose socialinės globos įstaigose	0 Eur iš Savivaldybės biudžeto lėšų	Savivaldybės administracija, kitų savivaldybių ir LR socialinės apsaugos ir darbo	Socialinės globos paslaugas gaus 3 vaikai

			ministerijos pavaldumo socialinės globos įstaigos kūdikiams ir vaikams su negalia	
	3.1.3. Socialines paslaugas teikti šeimynose	7800 Eur iš Savivaldybės biudžeto lėšų	Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna, Liolės Anikevičienės šeimyna	Šeimynose gyvens 9 vaikai

4 tikslas**Plėtoti socialines paslaugas socialinės rizikos asmenims ir šeimoms**

Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
4.1. Užtikrinti socialinės rizikos asmenims socialinių paslaugų teikimą	4.1.1. Finansuoti bendrąsias ir specialiąsias (intensyvios krizių įveikimo pagalbos, laikino apnakvindinimo, trumpalaikės socialinės globos) paslaugas	21500 Eur iš Savivaldybės biudžeto lėšų	Savivaldybės administracija, Kupiškio socialinių paslaugų centro padalinys Krizių centras	Bus teikiama skubi pagalba ir laikinas prieglobstis, trumpalaikė socialinė globa krizių atvejais 30 asmenų, 10 asmenų dalyvaus mokymuose smurto prevencijos tema, 10 asmenų bus konsultuojami psichologo ir teisininko, 12 suaugusiems socialinės rizikos asmenims bus suteiktos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos, 20 asmenų, turinčių priklausomybę alkoholiui, bus konsultuojami dėl gydymo, 38 asmenims bus ugdomi socialiniai įgūdžiai.

4.2. Užtikrinti socialinę paramą mažas pajamas gaunantiems asmenims	4.2.1. Organizuoti maitinimą mažas pajamas gaunantiems asmenims	5900 Eur iš Savivaldybės biudžeto lėšų	Savivaldybės administracija, Kupiškio socialinių paslaugų centras	Socialinės paslaugos bus teikiamos 11 mažas pajamas gaunantiems asmenų
---	---	--	---	--

11. Regioninių socialinių paslaugų poreikis 2016 metais

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Socialinės globos įstaiga	Vietų skaičius
1	2	3	4
1.	Ilgalaikė socialinė globa		
	Ilgalaikė senyvo amžiaus ir fizinę negalią turinčių asmenų socialinė globa	–	–
	Ilgalaikė asmenų, turinčių proto ir psichinę negalią, socialinė globa	Socialinės globos namai, skirti suaugusiems asmenims su proto ir psichine negalia	15
	Ilgalaikė kūdikių ir vaikų, netekusių tėvų globos, socialinė globa	Socialinės globos namai vaikams su negalia Socialinės globos namai vaikams	2 1
2.	Trumpalaikė socialinė globa		
	Trumpalaikė senyvo amžiaus asmenų ir fizinę negalią turinčių asmenų socialinė globa	Socialinės globos namai, skirti senyvo amžiaus bei suaugusiems asmenims fizine negalia	–
	Trumpalaikė asmenų, turinčių proto ir psichinę negalią, socialinė globa	Socialinės globos namai, skirti suaugusiems asmenims su proto ir psichine negalia	10
	Trumpalaikė kūdikių ir vaikų, netekusių tėvų globos, socialinė globa	–	–
3.	Kitos socialinės paslaugos	–	–

IV SKYRIUS FINANSAVIMO PLANAS

12. Socialinės apsaugos finansavimo šaltiniai

Eil. Nr.	Socialinės apsaugos finansavimo šaltiniai	Pagal faktines išlaidas	Pagal planines išlaidas
----------	---	-------------------------	-------------------------

		2014 metais, tūkst. Lt	2015 metais, tūkst. Eur	2016 metais, tūkst. Eur
1	2	3	4	5
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinei apsaugai	9546,6	2574,7	2700,8
1.1.	Palyginti su bendru Savivaldybės biudžetu, proc.	17,1	12,5	17,9
1.2.	Iš jų valstybinėms funkcijoms atlikti	3524,0	614,6	674,6
1.3.	Iš jų bendrosioms biudžeto reikmėms	6852,5	1960,1	1996,2
1.4.	Iš jų valstybės investicijų programos lėšos	-	78,2	30,0
2.	Valstybės biudžeto specialioji tikslinė dotacija socialinėms paslaugoms	1039,2	281,5	306,6
	iš jų:			
2.1.	socialinės rizikos šeimų socialinei priežiūrai organizuoti	233,7	76,7	93,3
2.2.	asmenų su sunkia negalia socialinei globai organizuoti	805,5	204,8	213,3
3.	Vaikų globos (rūpybos) išmokoms	548,4	163,2	169,5
4.	ES struktūrinių fondų lėšos			
5.	Asmenų mokėjimai už socialines paslaugas	329,2	112,7	79,0
6.	Kitos lėšos	-	-	-

Finansų ir biudžeto skyriaus ir Socialinės paramos skyriaus informacija

Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai

Eil. Nr.	Socialinės apsaugos finansavimo šaltiniai	Pagal faktines išlaidas	Pagal planines išlaidas
		2015 metais, tūkst. Eur	2016 metais, tūkst. Eur
1	2	3	4
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms, iš jų:	887,4	900,1
1.1.	valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos	281,5	306,6

1.2.	palyginti su bendru Savivaldybės biudžetu, proc.	4,3	6,0
------	--	-----	-----

12.1. Socialinių paslaugų finansavimo šaltinių įvertinimas

2016 m. Savivaldybės biudžeto planinės išlaidos socialinėms paslaugoms, palyginti su 2015 m. išlaidomis, didėja apie 1,4 proc., o bendrų išlaidų socialinėms paslaugoms procentas, palyginti su 2015 m. bendru Savivaldybės biudžetu, numatomas 1,7 proc. didesnis.

13. Socialinių paslaugų finansavimo iš Savivaldybės biudžeto būdai

Eil. Nr.	Finansavimo būdai	Pagal faktines išlaidas, tūkst. Eur	Pagal planines išlaidas, tūkst. Eur
		2015 metai	2016 metai
1.	Socialinių paslaugų pirkimas	-	-
2.	Tiesioginis socialinių paslaugų įstaigų finansavimas	474,6	593,5
	iš jo:		
2.1.	Savivaldybės pavaldumo įstaigoms	438,5	557,9
2.2.	regioninių socialinių paslaugų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis	28,5	27,8
2.3.	nevyriausybinių organizacijų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis (šeimynos)	7,6	7,8
3.	Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos nevyriausybiniams organizacijoms	8,9	10,1
4.	Finansavimas vykdančioms socialinių paslaugų programoms	1,6	3,4
	Iš viso	485,1	607,0

14. Lėšos, reikalingos žmoniškųjų išteklių plėtrai

Siekiant efektyviau organizuoti socialinių paslaugų teikimą, gerinti socialinių paslaugų kokybę Savivaldybėje, būtinos investicijos į specialistų kvalifikacijos kėlimą, darbo užmokesčio didinimą bei naujų etatų kūrimą. Kupiškio socialinių paslaugų centrui trūksta 7 socialinio darbuotojo padėjėjo etatų pagalbos į namus paslaugoms teikti, 3,5 etato – dienos socialinei globai asmens namuose teikti, 2,5 socialinio darbuotojo etato. 2015 m. skirta valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų dar vienam socialinio darbuotojo darbui su socialinės rizikos šeimomis ir vaikais etatui. Taip pat skirtos lėšos šių darbuotojų priedams mokėti.

15. Savivaldybės finansinių galimybių palyginimas su numatytu priemonių finansavimu

Rajone gyvena įvairių socialinių sluoksnių asmenų, kuriems reikalinga įvairi socialinė parama. Daugumai jų ši parama užtikrinama. Tačiau Savivaldybė neturi tiek finansinių išteklių, kad

visiems esamiems ir potencialiems socialinių paslaugų gavėjams galėtų užtikrinti aukštos kokybės socialinių paslaugų teikimą. Lėšų poreikis socialinėms paslaugoms finansuoti kiekvienais metais didėja, kadangi žymiai didėja ir socialinių paslaugų poreikis, bet dėl lėšų trūkumo nebus galima patenkinti visų prašančiųjų socialinių paslaugų poreikio.

15. 1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų įvertinimas

2015 metais, palyginti su 2014, Savivaldybėje buvo išlaikytos jau teikiamų socialinių paslaugų apimtys. Savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikiai tenkinami nepakankamai, ypač pagalbos į namus paslaugų ir dienos socialinės globos asmens namuose. Nėra galimybės organizuoti socialinių paslaugų pagal poreikius visoms socialinėms žmonių grupėms. Nestacionarių socialinių paslaugų poreikis Savivaldybėje netenkinamas dėl lėšų trūkumo.

Į socialinių paslaugų teikimą aktyviai įsitraukia rajone veikiančios nevyriausybinės neįgaliųjų organizacijos, teikiančios socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugas, tačiau šios organizacijos mažai paslaugų teikia kaimo vietovių gyventojams. Neįgaliųjų nevyriausybinių organizacijų kasmet teikia tas pačias paslaugas, trūksta įvairesnių paslaugų. Kaimo vietovių gyventojams trūksta socialinių paslaugų, kurios patenkintų įvairių socialinių grupių poreikius.

V SKYRIUS PLĖTROS VIZIJA IR PROGNOZĖ

16. Socialinių paslaugų plėtros vizija – kurti gyventojų poreikius tenkinančią socialinių paslaugų infrastruktūrą, užtikrinti reikalingų socialinių paslaugų teikimo tęstinumą, siekti socialinių paslaugų kokybės.

17. Prognozuojamos socialinės paslaugos

Per ateinančius 3 metus Kupiškio rajono savivaldybėje planuojama šių socialinių paslaugų plėtra:

- kompleksiškai teikiamų paslaugų šeimai;
- pagalbos į namus paslaugų;
- asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų teikimas (Alizavos seniūnijoje);
- dienos socialinės globos paslaugų asmens namuose ir institucijoje teikimas;
- integralių paslaugų (slaugos ir globos paslaugos neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims jų namuose);
- socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams;
- pagalbos globėjams (rūpintojams) ir įvaikintojams.

18. Savivaldybės biudžeto augimo perspektyva ir numatomas pokytis

Savivaldybės biudžeto dalis, tenkanti socialinėms paslaugoms per ateinančius 2016 metus, didės, todėl svarbu ne tik išlaikyti jau esamas socialinių paslaugų apimtis, bet ir gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę.

19. Išteklių prognozė ateinantiems 3 metams

Didės socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius, nes numatoma plėsti socialinių paslaugų teikimą pagal Socialinių paslaugų katalogą toms gyventojų grupėms, kurioms socialinių paslaugų poreikis nepatenkintas arba tenkinamas iš dalies. Nuo 2016 m. bus steigiamos 2 papildomos socialinių darbuotojų pareigybės Kupiškio socialinių paslaugų centre teikti globėjų (rūpintojų) ir įtėvių paieškos, rengimo, atrankos konsultavimo ir pagalbos jiems paslaugas.

Prognozuojama, kad socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų etatams išlaikyti, kvalifikacijai kelti per ateinančius 3 metus Savivaldybės biudžeto išlaidos turėtų padidėti.

20. Siūlomos plėsti regioninės socialinės paslaugos, jų rūšys ir prognozuojamas

mastas

Socialinių paslaugų rūšys (nurodomos pagal žmonių socialines grupes)	Vietų skaičius
Socialinės rizikos suaugusiems asmenims, sergantiems priklausomybės ligomis	30

VI SKYRIUS

PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

21. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros vykdytojai

Socialinių paslaugų plano įgyvendinimą priežiūrės Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius.

22. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros etapai ir įvertinimo rezultatai

Socialinių paslaugų plano vertinimo rezultatai bus aptariami pasibaigus kalendoriniams metams Savivaldybės administracijos atsakingų asmenų, socialinių paslaugų įstaigų vadovų, nevyriausybinių organizacijų, teikiančių socialines paslaugas, vadovų ir asmenų, atsakingų už socialinių paslaugų plano vykdymą ir priežiūrą, susirinkime.

23. Pasiektų rezultatų, tikslų ir uždavinių analizė, numatytų vykdyti priemonių efektyvumas

Atliekant plano peržiūrą, bus analizuojami ir vertinami pasiekti rezultatai, tikslai ir uždaviniai, ar įgyvendintos visos priemonės. Neįgyvendinus plano tikslų ir uždavinių, bus vertinami veiksniai, kurie galėjo daryti įtaką plano rezultatams. Vertinant plano tikslingumą bus atsižvelgiama į kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ir galinčius turėti įtakos socialinių paslaugų plano įgyvendinimui bei numatytų tikslų ir uždavinių siekimui.

